

รายงานการฝึกอบรม

The EU's "four freedoms": Free Movement of Goods, Capital and Services และ The European Court of Justice

จัดทำโดย

นางนวลทิพย์ ฉัตรชัยสกุล

นายวิสุทธิ์ กลิ่นพร

นางแก้วตา พันธุ์ไธ

นางจารุภา เพิ่มสมบัติ

นางสาวกิติมา เสียงฉำ

เสนอ

สำนักงานศาลยุติธรรม

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
กฎหมายประชาคมยุโรป ณ มหาวิทยาลัยไลเดิน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์
ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๗

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายประชาคมยุโรป ณ มหาวิทยาลัยไลเดิน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า ทุน และบริการภายในสหภาพยุโรป ตลอดจนศาลยุติธรรมยุโรป

ขอขอบคุณอาจารย์ Lisa Louwerse, Head of the European Law Group of the Institute for European Global Studies, University of Basel อาจารย์ Hilde Cadenau, Lecturer of European Law, The Hague University of Applied Sciences และ อาจารย์ Arjen Meij, Former Judge and Chamber President at the General Court of the European Union ๑๙๙๘ - ๒๐๑๐ สำหรับข้อมูลในการทำรายงาน และหวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจบ้างตามสมควร

คณะผู้จัดทำ

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา.....	๑
๑.๒ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑
บทที่ ๒ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้าภายในสหภาพยุโรป.....	๒
๒.๑ ความเป็นมา.....	๒
๒.๒ มาตรการที่สหภาพยุโรปใช้.....	๕
บทที่ ๓ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของทุนและบริการภายในสหภาพยุโรป.....	๑๔
๓.๑ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของทุน.....	๑๔
๓.๒ หลักเสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการ.....	๑๖
๓.๓ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของบริการ.....	๑๙
บทที่ ๔ ศาลยุติธรรมยุโรป.....	๒๖
๔.๑ ความเป็นมา.....	๒๖
๔.๒ ศาลยุติธรรมยุโรป.....	๒๗
บทที่ ๕ เปรียบเทียบสหภาพยุโรปกับอาเซียน.....	๓๘
บทที่ ๖ บทสรุป.....	๔๑
บรรณานุกรม.....	๔๔

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

(๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาและหลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า ทุน และบริการภายในสหภาพยุโรป ตลอดจนองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมยุโรป

(๒) เพื่อเปรียบเทียบหลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า ทุน และบริการภายในสหภาพยุโรป กับอาเซียน

๑.๒ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(๑) ทำให้ทราบความเป็นมาและหลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า ทุน และบริการภายในสหภาพยุโรป ตลอดจนองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมยุโรป

(๒) ทำให้ทราบว่าเหตุใดสหภาพยุโรปจึงประสบความสำเร็จในการรวมตัวกันมากกว่าอาเซียน

.....

บทที่ ๒

หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้าภายในสหภาพยุโรป

(Free Movement of Goods in the European Union)

๒.๑ ความเป็นมา

ในช่วง ค.ศ. ๑๙๘๕-๑๙๙๓ มีการบูรณาการประชาคมยุโรปครั้งยิ่งใหญ่เกิดขึ้นใน ๒ เรื่อง คือ การจัดตั้งตลาดเดียวแห่งยุโรป (Single European Market: SEM) และการลงนามในสนธิสัญญามาสทริคต์ (Treaty of Maastricht) เพื่อจัดตั้งสหภาพยุโรป ซึ่งส่งผลให้ประชาคมยุโรปเปลี่ยนสถานภาพเป็นสหภาพยุโรปอย่างเป็นทางการใน ค.ศ. ๑๙๙๓

แนวคิดในการจัดตั้งตลาดเดียวแห่งยุโรปเกิดจากในช่วงกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ มีความเคลื่อนไหวที่จะเปลี่ยนตลาดร่วมยุโรปโดยการรวมตลาดของรัฐสมาชิกประชาคมยุโรปให้เป็นตลาดเดียว (Single Market) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้สินค้า ทุน บริการ และแรงงานภายในประชาคมยุโรป หรือเรียกรวมกันว่า เสรีภาพทั้งสี่ (Four Freedoms) สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ซึ่งนับเป็นก้าวสำคัญในการบูรณาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาชาติสมาชิกประชาคมยุโรป อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการบูรณาการด้านการเงินและการเมืองในเวลาต่อมา โดยมีปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งตลาดเดียวแห่งยุโรป ได้แก่

๑. ความจำเป็นที่ต้องสร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเงินภายในประชาคม เนื่องจากในครั้งแรกของทศวรรษ ๑๙๘๐ มีการรับสมาชิกใหม่ ๓ ประเทศ คือ กรีซ สเปน และโปรตุเกส ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการพัฒนาไม่เท่าเทียมกับรัฐสมาชิกอื่น ทำให้เกิดความจำเป็นต้องวางแผนเพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประชาคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเงินในประเทศเหล่านี้ให้มี

ความเจริญทัดเทียมกับประเทศอื่น มิฉะนั้นอาจเกิด “กลุ่มเสียงข้างน้อย” (Minority Bloc) ในทางการเมืองของประชาคมขึ้นมาได้ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานและการบูรณาการ ประชาคมยุโรปในอนาคต

๒. ความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปด้านสถาบันและกลไกการดำเนินงานของประชาคม ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประชาคม เช่น ปัญหาโครงสร้างของประชาคมที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ระบบการตัดสินใจที่ล่าช้า และปัญหาในด้านงบประมาณ ซึ่งให้เห็นว่าจำเป็นต้องมีการปฏิรูปทางด้านสถาบันให้ก้าวหน้าไปอีกระดับหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานของประชาคมยุโรปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. แรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผลักดันให้ประชาคมยุโรปมีการจัดตั้งตลาดเดียวเพื่อทำตลาดร่วมยุโรปให้เป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในการแข่งขันทางการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น รวมทั้งกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICS) ในเอเชียได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประเทศเหล่านี้สามารถพัฒนาสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงได้ก้าวหน้ากว่ายุโรปในเวลานั้น นอกจากนี้ผู้บริหารของประชาคมยุโรปยังหวังว่าการจัดตั้งตลาดเดียวจะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมของรัฐสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น โดยเหตุที่การค้าของกลุ่มประเทศประชาคมยุโรปมีลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) มากขึ้นเรื่อยๆ

๔. แรงผลักดันจากกลุ่มนักยุโรปนิยม นักยุโรปนิยมหลายคนในเวลานั้นมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการบูรณาการทางเศรษฐกิจและการเมืองของยุโรปในรอบใหม่ขึ้น เช่น สปีเนลลี ซึ่งต่อสู้เพื่อการรวมยุโรปมาโดยตลอด และฌาค เดอลอร์ นักการเมืองสังคมนิยมชาวฝรั่งเศส เป็นต้น โดยเฉพาะเดอลอร์ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการยุโรปในขณะนั้นเป็นบุคคลสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งตลาดเดียวขึ้นเป็นผลสำเร็จ เพราะเขาอยู่เบื้องหลังการจัดทำสมุดปกขาว (White Paper) ซึ่งเป็นข้อเสนอในการจัดตั้งตลาดเดียว การจัดทำโครงการ ๑๙๙๒ (The

๑๙๙๒ Programme) และการจัดทำข้อเสนอหลายอย่างในชุดเดียวกัน (Package Deal) โดยโยง การจัดตั้งตลาดเดียวเข้ากับการปฏิรูปทางด้านสถาบันและสังคมของประชาคมยุโรป ทั้งนี้เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการบูรณาการทางเศรษฐกิจกับสังคมและการบูรณาการทางสถาบัน รวมทั้งความสมดุลของการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ ภายในประชาคมยุโรป

๕.แรงผลักดันจากรัฐสมาชิกหลักของประชาคมยุโรป ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนีตะวันตก และอังกฤษ กล่าวคือ ฟร็องซัว มิทแตร์ร็องด์ ประธานาธิบดีฝรั่งเศส และเฮลมุท โคล นายกรัฐมนตรีเยอรมนีตะวันตก ซึ่งเป็นนักยุโรปนิยมทั้งคู่ต่างมีความเห็นพ้องกันว่า การฟื้นฟูการบูรณาการนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของประชาคมที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนั้นแล้ว ยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างภาคีสมาชิกให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้สามารถสร้างเอกลักษณ์ทางด้านนโยบายต่างประเทศของยุโรปอันเป็นอิสระจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้ในเวลาเดียวกัน ส่วนประเทศอังกฤษภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีมาร์กาเร็ต แทตเชอร์ (Margaret Thatcher) แม้จะไม่สนับสนุนการบูรณาการยุโรปในลักษณะสหพันธ์ แต่ก็มีความเห็นว่านโยบายตลาดเดียวของประชาคมยุโรปสอดคล้องกับนโยบายการค้าเสรีของประเทศอังกฤษ จึงสนับสนุนการจัดตั้งตลาดเดียว เพื่อให้ประเทศอังกฤษได้ประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ การค้าและไม่ให้ถูกกีดกันออกจากการเมืองวงในของประชาคมยุโรปด้วย

ในการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งตลาดเดียวแห่งยุโรป คณะกรรมาธิการยุโรปได้จัดทำรายละเอียดว่าด้วยการสถาปนาตลาดเดียวภายในยุโรปตั้งแต่ต้น ค.ศ. ๑๙๘๕ โดยจัดพิมพ์เป็นสมุดปกขาวภายใต้ชื่อ The White Paper on Completing the Internal European Market ขึ้น ต่อจากนั้นก็จัดให้มีการประชุมระหว่างรัฐบาลชาติสมาชิก (Intergovernmental Conference-IGC) ขึ้นในปีเดียวกันเพื่อเจรจาร่างสนธิสัญญาจัดตั้งตลาดเดียวหรือกฎหมายยุโรปตลาดเดียว (Single European Act-SEA) ซึ่งถือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมสนธิสัญญาโรม ค.ศ. ๑๙๕๗ ครั้งแรก สนธิสัญญานี้ผ่านการอนุมัติของที่ประชุมคณะมนตรียุโรปที่ประเทศ

ลักเซมเบิร์กในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๕ และได้รับการลงนามโดยชาติสมาชิกทั้ง ๑๒ ประเทศ
ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๖ สนธิสัญญาดังกล่าวมีผลใช้บังคับในวันที่ ๑ กรกฎาคม ค.ศ.
๑๙๘๗ โดยมีโครงการที่จะทำให้การจัดตั้งตลาดเดี่ยวแห่งยุโรปเสร็จสมบูรณ์ภายในวันที่ ๓๑
ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๒ ซึ่งรวมเรียกว่า โครงการ ๑๙๙๒ และหลังจากที่ใช้เวลาในการดำเนินงาน
ตามขั้นตอนต่างๆ ที่ระบุไว้ในโครงการนี้ถึง ๕ ปี ตลาดเดี่ยวแห่งยุโรปก็เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการใน
วันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๙๓

๒.๒ มาตรการที่สหภาพยุโรปใช้เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า

มาตรา ๒๖ ของสนธิสัญญา TFEU (Treaties on the Functioning of the
European Union) วางกรอบแนวคิดในการจัดตั้งตลาดเดี่ยวแห่งยุโรปว่า

๑.The Union shall adopt measures with the aim of establishing or
ensuring the functioning of the internal market, in accordance with the relevant
provisions of the Treaties.

๒.The Internal market shall comprise an area without internal
frontiers in which the free movement of goods, persons, services and capital is
ensured in accordance with the provisions of the Treaties.

หมายความว่า ตลาดเดี่ยวแห่งยุโรปจะต้องมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า
แรงงาน บริการ และทุน

ประชาคมยุโรปใช้มาตรการดังต่อไปนี้เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า

๑.การสร้างความเป็นเอกภาพของกฎหมายภายใน (Harmonisation) โดย
ระยะแรกคณะกรรมการยุโรปใช้วิธีการเสนอร่างกฎหมายกำหนดมาตรฐานของสินค้าให้เป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันทั่วยุโรป แต่หลังจากในช่วงกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ คณะกรรมาธิการยุโรปใช้

วิธีการกำหนดกรอบมาตรฐานของสินค้าอย่างกว้างๆ โดยผ่านกฎหมายลำดับรองที่เรียกว่า Directives และกำหนดกรอบการออกใบรับรองมาตรฐานของสินค้าอย่างกว้างๆ เพื่อให้แต่ละรัฐสามารถกำหนดรายละเอียดเองได้ ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่า Minimalist Legislative Approach โดยถือว่ารัฐสมาชิกต้องไว้วางใจมาตรฐานสินค้าที่รัฐสมาชิกอื่นกำหนดด้วย

๒. การห้ามมิให้รัฐสมาชิกเก็บภาษีศุลกากรระหว่างกันหรือเก็บภาษีภายในเพื่อกีดกันสินค้าจากรัฐสมาชิกอื่น ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๑๐ ของสนธิสัญญา TFEU

๓. การห้ามมิให้จำกัดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า

มาตรา ๒๘ วรรคแรก ของสนธิสัญญา TFEU บัญญัติว่า The Union shall comprise a customs union which shall cover all trade in goods and which shall involve the prohibition between Member States of customs duties on imports and exports and of all charges having equivalent effect, and the adoption of a common customs tariff in their relations with third countries. หมายความว่า สหภาพยุโรปเป็นสหภาพศุลกากร รัฐสมาชิกต้องยกเลิกกำแพงภาษีศุลกากรระหว่างกันทั้งการนำเข้าและส่งออก รวมทั้งต้องบังคับใช้อัตราภาษีศุลกากรเดียวกันต่อรัฐอื่นที่มีใช่สมาชิก

มาตรา ๓๐ ของสนธิสัญญา TFEU ว่าด้วยเรื่องอุปสรรคทางการค้าที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ภาษีศุลกากรหรือค่าใช้จ่ายที่มีผลเทียบเท่าภาษีศุลกากร (Customs duties and charges having an equivalent effect หรือที่เรียกโดยย่อว่า CHEE) บัญญัติว่า Customs duties on imports and exports and charges having equivalent effect shall be prohibited between Member States. This prohibition shall also apply to customs duties of a fiscal nature. หมายความว่า ห้ามมิให้รัฐสมาชิกเก็บภาษีศุลกากรระหว่างกันทั้งการนำเข้าและส่งออก รวมทั้งห้ามมิให้เก็บค่าใช้จ่ายอื่นที่มีผลเทียบเท่าภาษีศุลกากรด้วย

ศาลยุติธรรมยุโรป (European Court of Justice: ECJ) วางหลักเกณฑ์ของ CHEE ไว้ในคดี **Haahr Petroleum (C-๙๐/๙๔)** ว่า ต้องประกอบด้วยเงื่อนไข ๓ ประการ ได้แก่

๑. ต้องเป็นเงินที่เรียกเก็บฝ่ายเดียวไม่ว่าในขณะนำเข้าหรือในภายหลัง
๒. เรียกเก็บเพราะมีการข้ามแดนของสินค้าจากรัฐสมาชิกอื่น ในขณะที่สินค้าภายในไม่มีการเรียกเก็บ
๓. แม้ว่าการเรียกเก็บนั้นจะมีใช้ภาษีศุลกากร แต่มีผลให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไปเทียบเท่ากับการเก็บภาษีศุลกากร

แต่ค่าใช้จ่ายบางอย่างก็ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ เช่น ค่าใช้จ่ายในการออกใบรับรองเพื่อเคลื่อนย้ายสัตว์จากรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง และค่าบริการรับฝากของในคลังสินค้า เป็นต้น

มาตรา ๑๑๐ ของสนธิสัญญา TFEU บัญญัติว่า

No Member State shall impose, directly or indirectly, on the products of other Member States any internal taxation of any kind in excess of that imposed directly or indirectly on similar domestic products.

Furthermore, no Member State shall impose on the products of other Member States any internal taxation of such a nature as to afford indirect protection to other products.

กรณีตามมาตรา ๑๑๐ วรรคแรก หมายถึง สินค้าที่เหมือนกันทั้งคุณลักษณะของสินค้าและความต้องการของผู้บริโภค ส่วนวรรคสอง หมายถึง สินค้าที่แตกต่างกันแต่เกี่ยวข้องกันและแข่งขันกันได้ ซึ่งในทั้งสองกรณีห้ามมิให้เก็บภาษีภายในประเทศสำหรับสินค้าที่มาจากรัฐ

สมาชิกอื่นเพื่อปกป้องสินค้าภายในประเทศตน ตัวอย่างตามมาตรา ๑๑๐ วรรคแรก เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์จะให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่จักรยานยี่ห้อ Batavus ซึ่งเป็นสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ เพื่อกีดกันจักรยานยี่ห้อ Giant ซึ่งนำเข้าจากประเทศอื่นไม่ได้ ตัวอย่างตามมาตรา ๑๑๐ วรรคสอง เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์จะให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่จักรยานยี่ห้อ Batavus โดยไม่ให้สิทธินั้นแก่รถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นสินค้าที่คล้ายคลึงกันจากประเทศอื่นไม่ได้

สำหรับอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ตัวเงิน (Non Fiscal Barriers to trade) บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๔ ถึงมาตรา ๓๖ ของสนธิสัญญา TFEU โดยมาตรา ๓๔ บัญญัติว่า Quantitative restrictions on imports and all measures having equivalent effect shall be prohibited between Member States. และมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า Quantitative restrictions on exports and all measures having equivalent effect shall be prohibited between Member States. ซึ่ง Quantitative restrictions และ all measures having equivalent effect หรือที่เรียกโดยย่อว่า MEQR แม้จะไม่มีคำจำกัดความที่แน่ชัด แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าหมายความรวมถึง การห้ามนำเข้าและส่งออกสินค้า การจำกัดปริมาณการนำเข้าและส่งออกสินค้า แต่ก็มีข้อยกเว้น เช่น ใน ค.ศ. ๑๙๙๐ มีโรควัวบ้าระบาดในยุโรป และพบว่าต้นตอมาจากประเทศอังกฤษ ในช่วงเวลานั้นประชาคมยุโรปจึงห้ามการนำเข้าเนื้อวัวจากประเทศอังกฤษ

ศาลยุติธรรมยุโรปวางหลักเรื่อง MEQR ไว้ ๓ กรณี คือ

๑. กฎเกณฑ์การผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ (Product Rule) คดีหมายเลข ๑๒๐/๗๘ Cassis de Dijon
๒. กฎเกณฑ์การวางตลาดและขายสินค้า (Selling Arrangement) คดีหมายเลข C-๒๖๗ และ ๒๖๘/๙๑ Keck & Mithouard

๓. กฎเกณฑ์การนำเข้าหรือการค้าที่ไม่เข้า ๒ กรณีข้างต้น คดีหมายเลข ๘/๗๔

Dassonville

ในคดี Dassonville ซึ่งเป็นคดีอาญาที่จำเลยชาวเบลเยียมนำเข้าสก็อตวิสกี้จากประเทศฝรั่งเศสเพราะมีราคาถูกลงกว่า และนำไปขายราคาแพงในประเทศเบลเยียม โดยไม่มีใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า กฎหมายเบลเยียมกำหนดว่าการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ศาลยุติธรรมยุโรปตัดสินว่า กฎเกณฑ์การค้าใดที่ทำให้การขายถดถอยลงไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม โดยแท้จริงหรือโดยเป็นไปได้ในสินค้านี้ระหว่างรัฐต้องห้ามทั้งสิ้น คดีนี้แม้จะนำสินค้าเข้าไปในประเทศเบลเยียมได้แต่ขายไม่ได้ จึงเทียบเท่าข้อจำกัดทางการค้า ศาลในคดีนี้ยังวางหลักเรื่อง Distinctly and indistinctly applicable measures ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติระหว่างสินค้าภายในรัฐกับสินค้าจากรัฐอื่น เช่น ซีสที่ผลิตในประเทศเนเธอร์แลนด์ไม่ต้องมีใบรับรองก็ขายได้ แต่ซีสจากประเทศอื่นต้องมีใบรับรอง ถือว่าเลือกปฏิบัติอย่างชัดเจน (Distinctly applicable measures) ส่วนไม่ชัดเจน (Indistinctly applicable measures) คือ มาตรการนั้นใช้กับสินค้าภายในรัฐด้วย แต่ก่อให้เกิดผลที่แตกต่างในการนำเข้า เช่น เนยมาการีนประเทศเยอรมนีผลิตในรูปกรวย แต่กฎหมายเบลเยียมกำหนดว่าเนยมาการีนที่ขายในประเทศเบลเยียมต้องทำเป็นรูปลูกบาศก์เท่านั้น ถือว่าเป็น Indistinctly applicable measures เพราะไม่ได้ห้ามโดยตรงว่าไม่ให้นำเข้าเนยมาการีน แต่ทำให้การนำเข้าเนยมาการีนจากรัฐอื่นยากขึ้น เพราะผู้ผลิตต้องเปลี่ยนกระบวนการบรรจุหีบห่อใหม่ ทำให้เพิ่มต้นทุนและลดโอกาสในการแข่งขัน หรือประเทศออสเตรเลียกำหนดว่าหากจะขนส่งสินค้าหนักขึ้นภูเขาต้องทำโดยรถเล็กเท่านั้น เพราะรถใหญ่ทำให้ถนนเสียหายและทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งกฎหมายนี้ใช้บังคับกับทุกคน แต่ถ้าพิจารณาให้ชัด ผลของมันทำให้บริษัทขนส่งรัฐสมาชิกอื่นต้องซื้อรถเล็กมาใช้ทำให้ใช้พลังงานมากขึ้นและก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายมากขึ้น จึงถือเป็นมาตรการที่ดูเหมือนไม่แตกต่างแต่ทำให้เกิดผลแตกต่าง เคยมีคดีเกี่ยวกับประเทศโปรตุเกส ซึ่งห้ามติดฟิล์มบนกระจกรถยนต์ เพราะจะ

มองเข้าไปไม่เห็น แม้สามารถนำเข้าฟิล์มติดรถยนต์ได้แต่ก็ขายไม่ได้ นี่คือตัวอย่างของมาตรา ๓๔ หรือจะเรียกว่าเป็นหลักการปฏิบัติโดยเท่าเทียม (Equal Treatment) ก็ได้ คือจะต้องเปิดช่องให้สินค้าสามารถเข้าสู่ตลาดได้ โดยศาลจะดูที่ผล และบางครั้งไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายเขียนไว้ ทำให้การตีความมาตรา ๓๔ กว้างขึ้น เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบาลฟินแลนด์ออกรายการโทรทัศน์ว่า เครื่องจักรที่ผลิตโดยบริษัทอิตาลีไม่ปลอดภัย ทั้งที่มีใบรับรองแล้วว่าปลอดภัย ผลคือทำให้ยอดขายลดลง ถือว่ามีผลต่อการค้าระหว่างรัฐสมาชิก จึงต้องห้ามตามมาตรา ๓๔

มาตรา ๓๖ ของสนธิสัญญา TFEU ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า The provisions of Articles ๓๔ and ๓๕ shall not preclude prohibitions or restrictions on imports, exports or goods in transit justified on grounds of public morality, public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants; the protection of national treasures possessing artistic, historic or archaeological value; or the protection of industrial and commercial property. Such prohibitions or restrictions shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction on trade between Member States. หมายความว่า ถ้าเข้าข้อยกเว้นนี้ เช่น มีเหตุผลด้านจริยธรรม นโยบายสาธารณะ ความมั่นคงสาธารณะ การคุ้มครองสุขภาพ ชีวิตมนุษย์ สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ มาตรการนั้นย่อมชอบด้วยกฎหมาย แม้จะขัดต่อมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ในการตีความมาตรา ๓๖ ศาลจะใช้หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) แต่มีข้อสังเกตว่าข้อยกเว้นตามมาตรานี้จะไม่ใช้กับกรณีตามมาตรา ๓๐ ของสนธิสัญญา TFEU

คดีคลาสสิกตามมาตรา ๓๖ คือ **คดี Cassis de Dijon** ซึ่งเป็นชื่อน้ำเหล้าหมักผลไม้จากประเทศฝรั่งเศส ข้อเท็จจริงในคดีมีว่า เครื่องดื่ม Cassis de Dijon มีปริมาณแอลกอฮอล์ ๑๕-๒๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งน้อยกว่าที่กฎหมายเยอรมันกำหนดว่าต้องมีอย่างน้อย ๒๕ เปอร์เซ็นต์

ผู้นำเข้าจึงไม่สามารถขายเครื่องดื่มชนิดนี้ในประเทศเยอรมนีได้ โดยประเทศเยอรมนีอ้างว่าเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคเพราะถ้าน้ำเหล้าหมักผลไม้มีปริมาณแอลกอฮอล์น้อยก็จะเหมือนน้ำผลไม้ทั่วไป และเป็นการสนับสนุนให้ผู้บริโภคดื่มมากขึ้น แต่ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์มาก ผู้บริโภคก็จะดื่มน้อยลง เป็นคดีแรกที่ศาลยุติธรรมยุโรปอนุญาตให้อ้างเหตุผลเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๖ โดยตรง แต่ศาลใช้หลัก Rule of reason หรือ Mandatory requirement หมายความว่า ข้อยกเว้นจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อมีความได้สัดส่วนระหว่างความเป็นธรรมทางการค้ากับเหตุผลที่ต้องการคุ้มครอง คดีนี้ศาลเห็นว่าไม่ได้สัดส่วนดังกล่าว จึงไม่อนุญาตให้เข้าข้อยกเว้น โดยจะเป็นการง่ายกว่าถ้าประเทศเยอรมนีคุ้มครองผู้บริโภคด้วยวิธีการให้ติดฉลากที่ภาษาบรรจเครื่องดื่ม อันเป็นการวางหลักว่า เมื่อสินค้าผลิตโดยชอบในรัฐสมาชิกหนึ่ง เหตุใดสินค้านั้นจะวางจำหน่ายในอีกรัฐสมาชิกหนึ่งไม่ได้ นอกจากนี้ยังมีข้อยกเว้นอื่นๆ ที่ศาลวางหลักไว้ เช่น เหตุผลในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในคดีเปียร์เยอรมัน/ Reinheitsgebot ซึ่งแปลว่า กฎเกณฑ์แห่งสุxonามัย กฎหมายเยอรมันกำหนดว่า ส่วนผสมเปียร์เยอรมันจะต้องผลิตภายใต้กฎเกณฑ์นี้ แต่บางรัฐมีวิธีการผลิตเบียร์ที่แตกต่างออกไป เช่น เบียร์เบลเยียม ปัญหาคือใครๆ ก็อยากขายเบียร์ในประเทศเยอรมนี แต่ต้องทำตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว ศาลยุติธรรมยุโรปตัดสินว่า ถ้าประเทศเยอรมนีต้องการคุ้มครองผู้บริโภคก็ควรใช้วิธีปิดฉลากเพื่อให้ผู้บริโภคทราบแทน

ในสหภาพยุโรปมีหลักที่เรียกว่า การยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition) หมายความว่า อะไรที่ดีสำหรับรัฐสมาชิกหนึ่งก็ควรจะดีกับรัฐสมาชิกอื่นด้วย เช่น ชาวอังกฤษเรียนทานไส้กรอกอะไร ชาวอิตาลีเรียนก็ควรทานไส้กรอกชนิดเดียวกันได้ รัฐสมาชิกจึงต้องยอมรับมาตรฐานของรัฐสมาชิกอื่นด้วย ซึ่งตามหลัก Harmonisation คณะกรรมาธิการยุโรปจะออก Directive อย่างกว้างๆ ให้รัฐสมาชิกไปตัดสินใจรายละเอียดมาตรฐานของสินค้าเอง ในทั้งสองคดีข้างต้นเป็นกรณีที่ไม่มีการกำหนดมาตรฐานกลางของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับสัดส่วนปริมาณ

แอลกอฮอล์ รัฐแต่ละรัฐจึงใช้มาตรฐานของตัวเองได้ตราใบใดที่มีการยอมรับสินค้าจากรัฐสมาชิกอื่น เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคในการสร้างตลาดเดียวแห่งยุโรป เพราะเป็นไปได้ที่จะบัญญัติทุกอย่างไว้ในกฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบาลฟินแลนด์จะออกรายการโทรทัศน์ว่า สินค้าอิตาลีผลิตไม่ได้ มาตรฐานตามที่ประเทศฟินแลนด์ต้องการไม่ได้ เพราะตราใบใดที่ยังไม่มีมาตรฐานกลางของสหภาพยุโรป ต้องถือว่าแต่ละรัฐสามารถกำหนดมาตรฐานของตนเองได้ สิ่งใดที่ดีสำหรับชาวอิตาลีก็ต้องถือว่าดีสำหรับรัฐสมาชิกอื่นด้วย ผู้ผลิตสินค้าจึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตให้เป็นแบบรัฐอื่น เหมือนกับรูปแบบเนยมารีนก็ไม่ต้องเปลี่ยนภาชนะบรรจุเพราะจะทำให้เกิดค่าใช้จ่าย เว้นแต่จะเข้าช้อยกเว้น แต่ช้อยกเว้นก็ต้องได้สัดส่วนด้วยว่าเอามาใช้เกินจำเป็นหรือไม่ เช่น หากประเทศเยอรมนีต้องการปกป้องผู้บริโภคจริงก็สามารถปิดฉลากได้ เป็นต้น

ในคดี Keck & Mithouard ศาลยุติธรรมยุโรปวางหลักเกี่ยวกับการจัดการการขาย (Selling Arrangement) ที่เรียกว่าช้อยกเว้น Keck ไว้ในประเทศอังกฤษร้านจะปิดในวันอาทิตย์ แต่ผู้นำเข้าจากรัฐอื่นต้องการให้ร้านเปิดขายสินค้าในวันอาทิตย์ด้วย ศาลยุติธรรมยุโรปวางหลักว่ากรณีนี้เป็นเรื่องการขาย ไม่ใช่ตัวสินค้า จึงไม่เข้ามาตรา ๓๔ แต่กฎเกณฑ์การขายนั้น ต้องใช้กับทุกคนเท่าเทียมกันและส่งผลเหมือนกัน จะกีดกัน (Discriminate) รัฐอื่นไม่ได้ อะไรคือเส้นแบ่งระหว่างการผลิต และการจัดการการขาย คำตอบคือ การจัดการการขายจะไม่มีผลกระทบต่อ การนำสินค้าเข้าไปในตลาด เช่น บางประเทศให้ปิดร้านในวันอาทิตย์ แต่หากสินค้าภายในประเทศก็ปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้ ย่อมไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๓๔

ถ้าข้อห้ามการขายมีการ discriminate ย่อมต้องห้ามตามมาตรา ๓๔ เช่น **ในคดี Gourmet** ประเทศสวีเดนห้ามมิให้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งไม่ใช่กฎเกณฑ์เกี่ยวกับตัวสินค้าโดยตรง และใช้กับทุกคนเหมือนกัน แต่ถ้าผู้นำเข้าจะนำเข้าสินค้าชนิดใหม่ เช่น ดัซต์เปียร์ เข้าไปในประเทศสวีเดน ก็ต้องอาศัยการโฆษณาจึงจะทำให้สินค้าเป็นที่รู้จัก แม้กฎเกณฑ์นี้ใช้กับทุกคน แต่ผลกระทบย่อมเกิดกับสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศมากกว่า เพราะผู้บริโภคคงซื้อ

สินค้าที่เป็นที่รู้จักเท่านั้น จึงเป็นข้อห้ามการขายที่มีการ discriminate และต้องห้ามตาม
มาตรา ๓๔

สำหรับสิ่งผิดกฎหมาย เช่น กัญชา (Cannabis) แม้บางรัฐอนุญาตให้เสพได้ใน
สถานที่เฉพาะ แต่ก็ยังถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย จึงไม่นำหลักการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้ามาใช้
เพราะถือเป็นเรื่องความมั่นคงสาธารณะ

.....

การต่างประเทศไทย

บทที่ ๓

หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของทุนและบริการภายในสหภาพยุโรป

(Free Movement of Capital and Services in the European Union)

๓.๑ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของทุนภายในสหภาพยุโรป

การเคลื่อนย้ายเสรีของทุนเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของตลาดภายในที่มีขนาดใหญ่ในยุโรป การเปิดเสรีในการทำธุรกรรมทางการเงินเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้าและบริการที่บุคคล ผู้กู้ และนิติบุคคล บริษัทต่างๆ โดยเฉพาะบริษัท SME สามารถที่จะได้รับเงินทุนที่มีราคาถูกที่สุดและดีที่สุดที่สอดคล้องกับความต้องการของพวกเขา ในขณะที่นักลงทุนและซัพพลายเออร์ของเงินทุนสามารถที่จะให้ทรัพยากรของพวกเขาเป็นที่สนใจในตลาด รัฐสมาชิกสหภาพยุโรปต้องร่วมกันจัดตั้งสกุลเงินเดียวกันคือเงินยูโรเพื่อขจัดปัญหาในการเคลื่อนย้ายเงินทุนและการชำระเงิน ในปี ค.ศ.๑๙๙๘ จึงมีการเปิดเสรีเต็มรูปแบบของการเคลื่อนไหวของเงินทุน (Directive ๘๘/๓๖๑ และข้อตกลง European Economic Area: EEA) โดยให้มีการเคลื่อนไหวของเงินทุนระหว่างบุคคลผู้อาศัยในรัฐสมาชิกและผู้ไม่ได้อยู่อาศัยในรัฐสมาชิกหรืออยู่นอกยุโรปโซน นอกจากนี้การถ่ายโอนเงินจำนวนใดๆ จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งแล้ว การเคลื่อนย้ายทุนยังรวมถึงการลงทุนโดยตรง กองทุน การซื้อหุ้นระหว่างประเทศ การกู้เงิน การใช้บัตรเครดิต บัตรเดบิตและการถอนเงินที่ตู้เอทีเอ็มภายในยุโรปโซน สินเชื่อ บัญชีเงินฝาก หลักทรัพย์และตราสารอื่นๆ การประกันได้รับการเปิดเสรี ก่อให้เกิดความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและบูรณาการทางการเงินของสหภาพยุโรป พวกเขาสามารถเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของตนหรือความต้องการของชีวิตประจำวัน มีการลดอุปสรรคทางกฎหมาย ขั้นตอนถูกระเบียบเพื่อให้ระบบการชำระเงินทั่วยุโรปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มความปลอดภัย มีระบบการลงทะเบียนใบอนุญาตของ

แต่ละรัฐสมาชิกที่ผู้ให้บริการการชำระเงินในประเทศสมาชิกอื่นๆ สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ เพื่อป้องกันและลดปัญหาการฟอกเงินของธุรกิจผิดกฎหมาย การจัดหาเงินทุนเพื่อการก่อการร้าย นอกจากนี้ยังนำไปใช้กับการสอบบัญชี ตัวแทนอสังหาริมทรัพย์ ทนายความ ผู้แทนจำหน่ายสินค้าที่มีมูลค่าสูง เช่น หินมีค่าหรือโลหะหรือผลงานศิลปะที่มีการประมูล การขนส่งเงินและคาสีโน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ คือ ถ้ามีข้อเท็จจริงที่เปรียบเทียบกันแล้วเหมือนกันจะต้องปฏิบัติแบบเดียวกัน เว้นแต่จะมีข้อยกเว้น ซึ่งในส่วนของข้อยกเว้นนั้นมักจะเขียนเป็นหลักเกณฑ์กว้างๆ มีความยืดหยุ่น เช่น ข้อยกเว้นภายใต้สนธิสัญญาสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างรัฐไปประเทศที่สามเพื่อใช้ในการต่อสู้กับกระบวนการก่อการร้าย ปัญหาคุกคามทางด้านดุลการชำระเงินบัญชี มีมาตรการปกป้องชั่วคราว นอกจากนี้ยังอนุญาตให้รัฐสมาชิกใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันการละเมิดกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศซึ่งจะกำหนดเป็นข้อจำกัดของรัฐสมาชิกและของประเทศที่สาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดเก็บภาษีและการกำกับดูแลความเสี่ยงของสถาบันการเงิน โดยระบุไว้ในมาตรา ๖๓ - ๖๕ ของสนธิสัญญา TFEU อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ประเทศในทวีปยุโรปในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา มีการแปลงรัฐวิสาหกิจมาเป็นบริษัทหรือบริษัทมหาชนในธุรกิจเกี่ยวกับโทรคมนาคม โทรศัพท์ ไปรษณีย์ พลังงาน บริการเก็บขยะ เนื่องจากรัฐต้องการให้มีการแข่งขันเสรีในธุรกิจดังกล่าว แต่รัฐก็ยังต้องเก็บหุ้นดังกล่าวบางส่วนไว้เป็นหุ้นพิเศษ เรียกว่าหุ้นทองคำ (Golden Share) หมายความว่า เป็นกลุ่มหุ้นเสียงข้างน้อย แต่สามารถยับยั้งการกระทำ (Outvote) ของหุ้นอื่นๆ ทั้งหมด เพื่อรักษาอำนาจในการควบคุมไม่ให้มีผลกระทบต่อประเทศหรือผู้บริโภคร อันเป็นการรักษาผลประโยชน์และความปลอดภัยของชาติ หุ้นทองคำอาจเป็นหุ้นพิเศษ ๑ หุ้นในจำนวน ๓ ล้านหุ้น แม้หลักดังกล่าวจะขัดกับหลักการเคลื่อนย้ายทุนโดยเสรี แต่ศาลยุติธรรมยุโรปตัดสินว่ากระทำได้เพราะมีเหตุผลและความชอบธรรม ไม่เป็นการคุ้มครองบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ

๓.๒ หลักเสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการภายในสหภาพยุโรป (Freedom of Establishment in the European Union)

หลักเสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการมักถูกกล่าวถึงควบคู่กับหลักการเคลื่อนย้ายเสรีของบริการ โดยหลักเสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการ มีกำหนดไว้ใน มาตรา ๔๙ ของสนธิสัญญา TFEU (มาตรา ๔๓ ของสนธิสัญญา TEC) และเสรีภาพในการให้บริการข้ามพรมแดนมีกำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ ของสนธิสัญญา TFEU (มาตรา ๔๙ ของสนธิสัญญา TEC) ถือเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพของตลาดภายในและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป เพราะ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของ GDP ในสหภาพยุโรปเกี่ยวข้องกับการให้บริการ

เสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการมีหลักการพื้นฐานตามมาตรา ๔๙-๕๕ ของสนธิสัญญา TFEU ซึ่งมีสาระสำคัญว่า คนของรัฐสมาชิกไปอาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นจะไม่ถูกจำกัดเสรีภาพที่จะประกอบอาชีพอิสระ จัดตั้งกิจการบริษัทภายใต้กฎหมายของรัฐสมาชิกนั้นๆ ไม่ว่าจะผู้ประกอบการจะเป็นบุคคล นิติบุคคล ตัวแทน สาขา หรือบริษัทที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรทางธุรกิจ ดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทางที่มั่นคงและต่อเนื่องในหนึ่งหรือหลายรัฐสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงว่าบุคคลนั้นจะมีสัญชาติใด ดังนั้นกฎหมายหรือกฎระเบียบของประเทศสมาชิกจึงต้องมีความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนไหวเสรีของพวกเขาภายในสหภาพยุโรป เช่น บริษัทที่ตั้งอยู่ในประเทศฝรั่งเศสต้องการตั้งบริษัทสาขาในประเทศเยอรมัน แต่สิทธิในการตั้งสาขาในรัฐสมาชิกจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการชั่วคราว จึงจะใช้สิทธิในการก่อตั้งตามมาตรา ๔๙ ได้ และสิทธิดังกล่าวเป็น Vertical Directive ที่ทุกคนสามารถอ้างกับรัฐได้

ในคดี Gebhard (C-๕๕/๙๔) สิทธิในการตั้งธุรกิจและสิทธิในการให้บริการของ นายความที่เป็นคนเยอรมันย้ายมาประเทศอิตาลีเพื่อประกอบอาชีพกฎหมายที่เรียกว่า อโวคาโต แต่เนติบัณฑิตของอิตาลียกคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นอโวคาโต อ้างว่าจะต้องมีคุณสมบัติ รู้กฎหมายอิตาลีจึงจะขึ้นทะเบียนได้ อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยใช้หลักสัญชาติ แม้กฎหมายจะ ไม่ได้บอกว่าห้ามคนต่างชาติ Mr.Gebhard เห็นว่าทำให้สิทธิของตนถดถอยลง ขอใช้สิทธิในการ ให้บริการชั่วคราวหรือก่อตั้งธุรกิจ รัฐอิตาลีปฏิเสธว่าไม่ใช่สิทธิในการก่อตั้งธุรกิจ ศาลยุติธรรม ยุโรปวินิจฉัยว่า การเคลื่อนย้ายไปก่อตั้งธุรกิจต้องตั้งคำถามว่าบุคคลนั้นตั้งใจไปตั้งธุรกิจเป็นการ แน่นนอนในรัฐสมาชิกหรือไม่ Mr.Gebhard มีสำนักงานอยู่ที่กรุงมิลาน ประเทศอิตาลีและตั้งใจอยู่ที่นั่น จึงเป็นการอยู่ในสังคมที่แน่นนอนและต่อเนื่องมากกว่าในบ้านเดิม จึงเป็นการใช้สิทธิในการ จัดตั้งสถานประกอบการ

ในคดี Mr.Reyners ซึ่งเป็นนายความชาวดัชต์ฟ้องคดีเนื่องจากถูกปฏิเสธไม่ให้ ประกอบอาชีพนายความในประเทศเบลเยียม ทั้งที่ Mr.Reyners สอบผ่านกฎหมายตามที่ กำหนดในประเทศเบลเยียม ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า รัฐสมาชิกต้องปฏิบัติต่อพลเมืองอย่าง เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นคนสัญชาติตนหรือพลเมืองรัฐสมาชิกอื่น บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติของ รัฐสมาชิกอาจทำธุรกิจของรัฐสมาชิกอื่นได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่องโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจาก สัญชาติของบุคคลนั้น แม้ว่ากฎหมายประเทศเบลเยียมบัญญัติว่านายความจะต้องเป็นคน สัญชาติเบลเยียมก็ตาม หลักการไม่เลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของสัญชาตินั้น ศาลยุติธรรมยุโรปได้ ตีความขยายไปถึงบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐสมาชิกด้วย

วิชาชีพนายความที่มีคุณวุฒิของประเทศตน และจะไปให้บริการหรือปฏิบัติ หน้าที่เป็นการถาวรในรัฐสมาชิกอีกรัฐหนึ่ง เป็นสิทธิของสถานประกอบการสำหรับนักกฎหมาย ทั่วไป วิลสันทนายความสหราชอาณาจักรได้รับการฝึกฝนในลักเซมเบิร์กเป็นเวลาเกือบทศวรรษ เมื่อเนติบัณฑิตสหราชอาณาจักรปฏิเสธที่จะลงทะเบียนโดยอ้างว่า ภายใต้กฎหมายของสหราชอาณาจักร

อาณาจักร เขาจะต้องผ่านการทดสอบภาษาเพื่อให้เห็นว่ามี ความเชี่ยวชาญในภาษากฎหมาย ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า ตราบไคที่ทนายความยื่นเอกสารการลงทะเบียนแก่นิติบัณฑิตอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงานในรัฐสมาชิก วิลสันสามารถเป็นทนายความอิสระของสหภาพยุโรปและปฏิบัติหน้าที่ในรัฐสมาชิกอื่นได้โดยไม่ต้องทดสอบภาษา

ในคดีแซนด์อส ซึ่งเป็นครอบครัวคนเดนิชตั้งบริษัทในประเทศอังกฤษที่มีหลักการจดทะเบียนบริษัทจึงจะสามารถย้ายภูมิลำเนาบริษัทได้ แซนด์อสตั้งบริษัท มีสำนักงานใหญ่ในประเทศอังกฤษโดยไม่เคยให้บริการหรือทำธุรกิจในประเทศอังกฤษ แต่ไปตั้งสาขาตัวแทนและทำธุรกิจในประเทศเดนมาร์ก เจ้าหน้าที่เดนมาร์กปฏิเสธการจดทะเบียนให้โดยอ้างว่าเป็นการจดทะเบียนหลอกเพื่อที่จะหลบเลี่ยงกฎหมายเดนมาร์กที่ต้องมีทุนจดทะเบียน ๒๕,๐๐๐ ยูโร เจ้าหน้าที่เดนมาร์กเห็นว่าเป็นการเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างผิดกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินแก่รัฐ ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่เดนมาร์กจะปฏิเสธความถูกต้องของบริษัทไม่ได้ เพราะถือเป็นเสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการ

ผลกระทบมาตรา ๔๙ ของสนธิสัญญา TFEU ที่ให้เสรีภาพของสถานประกอบการ มีผลบังคับใช้ด้วยเงื่อนไขเดียวกัน กับแรงงานต่างชาติในสหภาพยุโรปกับแรงงานของรัฐสมาชิกนั้น รัฐสมาชิกจะต้องดำเนินการแก้ไขให้กฎระเบียบภายในประเทศตนสอดคล้องกับกฎระเบียบของรัฐสมาชิกอื่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ และไม่สามารถใช้เพื่อป้องกันพลเมืองของประเทศสมาชิกอื่นๆ เข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศตน

๓.๓ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของบริการภายในสหภาพยุโรป

การเคลื่อนย้ายเสรีของบริการภายในสหภาพยุโรปทำ ให้บุคคลสามารถย้ายไปมา ระหว่างรัฐสมาชิก เพื่อให้บริการชั่วคราวหรือถาวรได้ อันเป็นการเปิดเสรีการข้ามพรมแดนของ บริการ ซึ่งมีการกำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ ของสนธิสัญญา TFEU และมีคำแนะนำเพิ่มเติมในมาตรา ๕๗-๖๒ และมีข้อยกเว้นในมาตรา ๕๑-๕๕ หลักการเคลื่อนย้ายเสรีของบริการแตกต่างจาก เสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการตรงที่การจัดตั้งสถานประกอบการมีลักษณะเป็นการถาวร แม้ข้อเท็จจริงจะพบว่าเสรีภาพในการเคลื่อนไหวอย่างอิสระของแรงงานมีผลกระทบต่อองค์กร ธุรกิจและบุคคลภายนอกในความสัมพันธ์ของการจ้างงานก็ตาม เช่น ทั้งองค์กรธุรกิจและลูกจ้าง ย้ายการให้บริการข้ามพรมแดนหรือย้ายผู้ให้บริการมาหาตนเอง หรือย้ายเฉพาะบริการโดยที่ ตนเองไม่ต้องย้าย การเคลื่อนย้ายเสรีในการให้บริการที่มีประสิทธิภาพรัฐสมาชิกจะต้องมั่นใจว่า กฎหมายของประเทศตนไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติกฎหมายของสหภาพยุโรป และต้องมีกฎระเบียบ ที่ไม่เลือกปฏิบัติ

การข้ามแดน (Cross-border) องค์กรประกอบของการข้ามแดนคือ ต้องมีการข้าม เขตแดนของบุคคลหรือไม่ ต้องพิจารณาจากหลักเสรีภาพและหลักเคลื่อนย้ายสิทธิการตั้งธุรกิจ หลักการให้หรือรับบริการต้องมีการจ่ายค่าตอบแทนและมีการข้ามเขตแดน

ในคดีหมายเลข C ๓๘๔/๙๓ การโทรศัพท์ติดต่อเสนอให้บริการด้านการลงทุน แก่ลูกค้า ผู้ประกอบกิจการการลงทุนซื้อขายสินค้าล่วงหน้าในเนเธอร์แลนด์ร้องต่อศาลปกครอง เนเธอร์แลนด์ว่า คำสั่งของกระทรวงการคลังที่ห้ามผู้ประกอบกิจการการลงทุนติดต่อลูกค้าทาง โทรศัพท์เพื่อเสนอการให้บริการด้านการลงทุนโดยไม่มีหนังสือร้องขอจากลูกค้า ไม่ว่าลูกค้าจะ อยู่ในเนเธอร์แลนด์หรือประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่นเป็นการขัดต่อเสรีภาพในการให้บริการ ตามสนธิสัญญาจัดตั้งสหภาพยุโรป ศาลปกครองเนเธอร์แลนด์จึงเสนอให้ศาล ยุติธรรมยุโรป

วินิจฉัย ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า การติดต่อทางโทรศัพท์เสนอให้บริการด้านการลงทุนกับลูกค้าที่อยู่ในประเทศอื่น แม้ผู้ประกอบการไม่ได้เคลื่อนย้ายไปยังประเทศที่ลูกค้ามีภูมิลำเนา ก็ถือว่าเป็นการให้บริการตามความหมายของสนธิสัญญาและคำสั่งห้ามผู้ประกอบการติดต่อลูกค้าทางโทรศัพท์เพื่อเสนอการให้บริการโดยไม่มีหนังสือร้องขอจากลูกค้าเป็นการขัดต่อเสรีภาพในการให้บริการตามสนธิสัญญาจัดตั้งสหภาพยุโรป

ในคดีหมายเลข C ๑๕๕-๗๓ ซึ่งเป็นคดีเกี่ยวกับการส่งสัญญาณโทรทัศน์ ผู้ประกอบการสถานีถ่ายทอดโทรทัศน์เอกซอนอิตาลีรายหนึ่งถูกดำเนินคดีเพราะแพร่สัญญาณโทรทัศน์สำหรับเครื่องรับโทรทัศน์ที่ใช้ในการรับเคเบิลทีวีให้สามารถรับชมได้ทั่วไป โดยไม่เสียค่าใบอนุญาต ศาลอิตาลีเสนอเรื่องให้ศาล ยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยหลายประเด็น ประเด็นหนึ่งคือ หลักการของสหภาพยุโรปในการให้เคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรีครอบคลุมถึงการส่งสัญญาณโทรทัศน์ด้วยหรือไม่ ในประเด็นนี้ศาล ยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า การส่งสัญญาณโทรทัศน์รวมถึงที่มีการโฆษณาด้วย ถือว่าเป็นการบริการ จึงอยู่ภายใต้บทบัญญัติของสนธิสัญญาว่าด้วยการให้บริการ ส่วนการค้าวัตถุ เช่น เครื่อง อัดเสียง फिल्म เครื่องมืออุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้ในการส่งสัญญาณโทรทัศน์อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรี

ส่วนในเรื่องภาษีอากร ถือเป็นอำนาจอธิปไตยของแต่ละรัฐสมาชิกที่จะกำหนดหลักเกณฑ์การเก็บภาษีได้ด้วยตนเอง เช่น ทัณฑ์แพทย์ประเทศฝรั่งเศสหรืออิตาลีจะเก็บค่าบริการแพงมาก เพราะถูกเก็บภาษีสูงและอาจถูกฟ้องเรียกค่าเสียหาย แต่ อยากรู้ก็ดี ประเทศฝรั่งเศสเก็บภาษีน้อยกว่า ประเทศอิตาลี ทัณฑ์แพทย์จึงไปตั้งคลินิกที่ประเทศฝรั่งเศสโดยอ้างการเก็บภาษีสูงบั่นทอนความต้องการในการทำงาน ศาล ยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่าโดยหลักแล้วทำได้ แต่ประเทศฝรั่งเศสต้องหาความชอบธรรมมาอธิบายให้ได้ว่าทำไมเก็บภาษีสูงในบางอาชีพ และบางรัฐ ศาลว่าการเก็บภาษีรัฐทำได้ ไม่ใช่หน้าที่ศาลเป็นผู้กำหนด ซึ่งศาลตีความอย่างกว้าง ศาลยุติธรรมยุโรปจะพิจารณาว่าประเด็นไหนอ่อนไหวก็จะตีความอย่างกว้างในบางบท และมี

กฎเกณฑ์ใดเป็นการเลือกปฏิบัติ ก่อให้เกิดอุปสรรคเพื่อให้รัฐสมาชิกตัดสินใจเอง แต่ต่อมามีการทำให้เป็นหนึ่งเดียว (Harmonisation) ของระบบภาษีอากรในสหภาพยุโรป

การเลือกปฏิบัติโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือนายจ้างที่ไม่เท่าเทียมกันกับบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐในสถานการณ์เดียวกันโดยใช้เงื่อนไข หลักเกณฑ์หรือขั้นตอนซึ่งดูเหมือนว่าเป็นธรรม แต่ก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลที่ไม่ใช่รัฐสมาชิก เช่น การให้โควต้า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ สำหรับนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่จากรัฐสมาชิกในหลักสูตรหนึ่งของการศึกษา ถือเป็น การเลือกปฏิบัติทางอ้อม ถ้ามีมาตรการใดๆ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยทำเป็นข้อยกเว้นจะต้องเขียนไว้ชัดเจนในสนธิสัญญาและต้องมีเหตุผลและความชอบธรรม ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ ความมั่นคง สาธารณสุข การคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เช่น การตั้งธุรกิจในประเทศอิตาลีสามารถทำได้ แต่การตั้งใกล้กับหน่วยงานทางทหารต้องมีกฎเกณฑ์มากขึ้น แม้เป็นการเลือกปฏิบัติ รัฐสมาชิกก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาตโดยอ้างความมั่นคง (Public Security) แต่ต้องพิสูจน์ได้ว่ามาตรการกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นนั้นได้สัดส่วนและเหมาะสมในทุกกรณี

ในคดีหมายเลข C-๑๕๙/๙๐ คดี Grogan เกี่ยวกับการทำแท้ง การทำแท้งเป็นเรื่องต้องห้ามและเป็นการผิดกฎหมายในประเทศไอร์แลนด์ แต่ก็มีหลายประเทศในสหภาพยุโรปยอมรับให้มีการทำแท้งโดยสมัครใจได้ มีบริษัทเอกชนในไอร์แลนด์และสมาคมนักศึกษาแห่งหนึ่งเป็นธุระจัดการอำนวยความสะดวกให้หญิงตั้งครรภ์ในไอร์แลนด์ที่ประสงค์จะทำแท้งเดินทางไปทำแท้งในประเทศที่ยอมรับการทำแท้ง โดยการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสาร ตำบลที่อยู่ สถานที่ตั้งของคลินิกที่รับทำแท้ง ที่สำคัญคือสมาคมนักศึกษาเจาะจงเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าวให้นักศึกษาเป็นการเฉพาะ การเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าวถือว่าเป็นความผิด ตามกฎหมายของไอร์แลนด์ จึงมีการดำเนินคดี แก่บริษัทและเจ้าหน้าที่ของสมาคมศึกษาดังกล่าว ต่อมาศาลสูง

ของไอร์แลนด์เสนอเรื่องให้ศาล ยุติธรรมยุโรปพิจารณาวินิจฉัยว่า การให้บริการทำแท้งถือเป็นการบริการตามบทบัญญัติของกฎหมายสหภาพยุโรปหรือไม่ ประเทศสมาชิกที่ถือว่าการทำแท้งเป็นเรื่องผิดกฎหมายสามารถออกกฎหมายห้ามเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตำบลที่อยู่ของคลินิกทำแท้งได้หรือไม่ และตามกฎหมายของสหภาพยุโรปพลเมืองของรัฐสมาชิกที่ถือว่าการทำแท้งเป็นสิ่งผิดกฎหมายมีสิทธิที่จะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวในรัฐสมาชิกที่ยอมรับการทำแท้งหรือไม่ ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า การทำแท้งตามหลักการแพทย์ในประเทศที่ยอมรับการทำแท้งถือว่าการให้บริการตามกฎหมายสหภาพยุโรป ส่วนข้อห้ามการเผยแพร่ข้อมูลของประเทศสมาชิกที่ถือว่าการทำแท้งเป็นสิ่งผิดกฎหมายเกี่ยวกับสถานที่ตั้งตำบลที่อยู่ของคลินิกทำแท้งไม่ขัดต่อกฎหมายสหภาพยุโรป

สำหรับสิทธิในการลงทุน อาจเป็นการจ้างงานตัวเองไม่ใช่การจ้างงานลูกจ้าง เช่น คดีของยานนีที่เป็นโสเภณีจากประเทศโปแลนด์ไปทำงานที่ประเทศเนเธอร์แลนด์เพื่อให้บริการทางเพศอย่างต่อเนื่องตลอดไป ถือเป็นการตั้งธุรกิจถาวร เป็นการให้บริการด้วยตนเองโดยอิสระ ศาลตัดสินโดยเคารพในสิทธิแต่ละบุคคล บางกิจการที่ได้เถียงกันว่าชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าไม่มีกำหนดอยู่ในสนธิสัญญาและไม่มีข้อห้ามก็เป็นการชอบด้วยกฎหมาย แต่ต้องกระทำภายใต้กรอบที่กำหนด ให้ความชอบธรรมและหาเหตุผลให้ได้ว่าไม่ขัดต่อเสรีภาพ

ในคดี Cowan คนอังกฤษซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปทำร้ายในกรุงปารีส โดยไม่รู้ว่าใครทำ แต่ประเทศฝรั่งเศสมีกองทุนให้สิทธิในการรักษาพยาบาลและจ่ายค่าชดเชยแก่เฉพาะคนฝรั่งเศส Mr.Cowan อ้างว่าสนธิสัญญาให้สิทธิและบุคคลทุกคนที่ถูกทำร้ายในปารีสว่าควรได้สิทธิในการรักษาพยาบาล ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า เป็นสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากเสรีภาพในการให้บริการเพื่อให้พลเมืองที่ข้ามพรมแดนรัฐสมาชิกทุกคนได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันในรัฐสมาชิกนั้นๆ

ในคดี Van Bingbergen ประเทศเนเธอร์แลนด์มีกฎเกณฑ์ว่าที่ปรึกษากฎหมายในศาลต้องมีสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า การดำเนินคดีในศาลเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งถือเป็นการให้บริการที่มีลักษณะชั่วคราว จึงไม่จำเป็นต้องมีสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ในที่กระทำหน้าที่ในศาลได้

ในคดีหมายเลข C- ๖๐/๐๐ Carpenter ซึ่งเป็นการเนรเทศคู่สมรสของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการ นาง Carpenter เป็นชาวฟิลิปปินส์ เดินทางไปประเทศอังกฤษ ได้รับอนุญาตให้อยู่ชั่วคราวเป็นเวลา ๖ เดือนแต่อยู่เกินกำหนด ต่อมาได้แต่งงานกับ นาย Carpenter ชาวอังกฤษผู้ประกอบธุรกิจมีสำนักงานตั้งอยู่ในอังกฤษชายฝั่งที่โฆษณาให้แก่ นิตยสารการแพทย์และวิทยาศาสตร์ฉบับต่างๆ ทั้งในอังกฤษและประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่น ต่อมานาง Carpenter ยื่นเรื่องต่อทางการอังกฤษขออยู่ในอังกฤษในฐานะเป็นคู่สมรสของชาวอังกฤษ แต่ได้รับการปฏิเสธและจะถูกเนรเทศกลับประเทศฟิลิปปินส์ นางต่อสู้ว่าการเนรเทศนางเป็นการขัดต่อกฎหมายสหภาพยุโรปเรื่องเสรีภาพในการให้บริการ เพราะนาย Carpenter จะต้องเดินทางไปติดต่อทำธุรกิจชายฝั่งที่โฆษณาในประเทศสมาชิก ระหว่างนั้นนาง Carpenter จะเป็นผู้ดูแลบ้านและลูกๆ ที่เกิดกับภรรยาคนก่อน คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เรื่องการเข้าเมืองจึงส่งเรื่องให้ศาลยุติธรรมยุโรปพิจารณาวินิจฉัย ศาลยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่า การเนรเทศนาง Carpenter ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของนาย Carpenter และมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการให้บริการ การเนรเทศนาง Carpenter ถือว่าขัดต่อกฎหมายสหภาพยุโรปเรื่องเสรีภาพในการให้บริการ เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีนี้ศาลยุติธรรมยุโรปตีความค่อนข้างกว้างมาก โดยศาลใช้หลักความได้สัดส่วน โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน นั่นคือสิทธิในครอบครัว

สิทธิบางอย่างมิได้บัญญัติในกฎหมายสหภาพยุโรป แต่เป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ตลาดเสรียุโรป

ความชอบด้วยกฎหมาย หรือหลักความได้สัดส่วน เป็นต้น ศาล ยุติธรรมยุโรปต้องวินิจฉัยให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใสในการตีความเพื่อใช้ในคดีต่อไป

ขอบเขตของ "อาชีพ" มีแนวโน้มที่จะขยายกว้างออกไป เช่น อาชีพนักกีฬา ซึ่งศาลตีความว่าต้องอยู่ภายใต้หลักการไม่เลือกปฏิบัติเช่นเดียวกัน สโมสรฟุตบอลหรือสมาคมมีภาระหน้าที่ที่จะไม่กำหนดข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายเสรี ของนักฟุตบอล นอกจากนี้ การเคลื่อนย้ายเสรีของคนงาน นักเรียนและครอบครัว ก็ต้องใช้หลักการไม่เลือกปฏิบัติ

การบริการทางการเงินโดยธนาคาร บริษัท ประกันภัยและการแลกเปลี่ยนหุ้น ต้องมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิดโดยเจ้าหน้าที่ สถานประกอบการและการให้บริการในตลาดทั่วไปต้องมีเสรีภาพในการ เคลื่อนย้ายโดยเสรี ขณะเดียวกัน ก็ต้องมีกฎเกณฑ์ควบคุมที่เข้มงวดเพื่อความมั่นคงทางการเงินและต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าทั่วตลาดยุโรป วิกฤติในตลาดการเงินในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ และ ๒๐๐๘ มีข้อบกพร่องในการกำกับดูแลความเสี่ยงทางการเงิน จึงต้องมีความร่วมมือในการตรวจสอบกำกับดูแลด้านการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงทางการเงิน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบการเงินรวม

เสรีภาพในการจัดตั้งสถานประกอบการช่วยให้การทำธุรกิจไม่ว่าโดยบุคคลหรือกิจการมีเสถียรภาพและต่อเนื่องในหนึ่งหรือหลายประเทศสมาชิกโดยไม่มีอุปสรรคที่สร้างขึ้นโดยรัฐสมาชิก ซึ่งแตกต่างจากความเป็นอิสระในการให้บริการที่กำหนดเกี่ยวกับการแสวงหากิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยบุคคลในรัฐสมาชิกอื่นโดยไม่ต้องมีสถานที่ตั้งของธุรกิจ在那รัฐนั้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองเสรีภาพยังคงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แม้บทบัญญัติ สนธิสัญญา TFEU เหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อรัฐสมาชิกที่จะต้องแก้ไขกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการจัดตั้งหรือเสรีภาพในการให้บริการ ประเทศสมาชิกอาจรักษาข้อจำกัดในเรื่องที่เฉพาะเจาะจงเพื่อความเป็นธรรม

มีเหตุผล และได้สัดส่วน เช่น เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ การรักษาความปลอดภัยหรือสุขภาพ
ของประชาชน ด้วยกระบวนการทำให้เป็นหนึ่งเดียวกัน (Harmonisation) และหลักเกณฑ์การ
ยอมรับระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการใช้กฎหมายอย่างถูกต้องมิให้เกิดการละเมิดต่อ
รัฐสมาชิกหรือขัดต่อกฎหมายของชุมชนนั้น จึงต้องมีการ สร้างกรอบทางกฎหมายเพื่อให้มั่นใจว่า
ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการจะได้รับประโยชน์จากเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้ง่ายขึ้น เพิ่มความสะดวกให้แก่
สถานประกอบการอิสระสำหรับผู้ให้บริการและเสรีภาพในการให้บริการในสหภาพยุโรป
ตลอดจนเสริมสร้างสิทธิของผู้รับบริการ และส่งเสริมคุณภาพของการบริการ รวมถึงสร้างความ
ร่วมมือในการบริการที่มีประสิทธิภาพในหมู่ประเทศสมาชิก

บทที่ ๔

ศาลยุติธรรมยุโรป

(European Court of Justice)

๔.๑ ความเป็นมา

สหภาพยุโรปใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการภายใต้หลักการของรัฐธรรมนูญยุโรป ซึ่งว่าด้วยเรื่องการมอบอำนาจให้องค์การระหว่างประเทศ หลักการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน และหลักความได้สัดส่วน

ตามหลักการมอบอำนาจ สหภาพยุโรปและสถาบันในสหภาพยุโรปต้องกระทำการภายในกรอบอำนาจที่ได้รับมอบหมาย โดยมีหลักการสำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การร่วมมือกันอย่างตั้งใจระหว่างสหภาพยุโรปและ รัฐสมาชิก ซึ่งรวมถึงหลักการพื้นฐาน ในการยอมรับคำพิพากษาของศาลยุติธรรมยุโรปซึ่งปราศจากการแทรกแซงและเป็นอิสระ

กฎหมายสหภาพยุโรปมีการบังคับใช้ใน ๒ รูปแบบ คือ การบังคับใช้ทางตรงโดยสถาบันในสหภาพยุโรปต่อปัจเจกบุคคล และการบังคับใช้ทางอ้อมภายใต้กฎหมายภายในของ รัฐสมาชิก ซึ่ง อาจก่อให้เกิด การโต้แย้ง สิทธิระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกัน

การบังคับใช้อย่างกว้าง ขวางของ Regulations และ Directives ต่อรัฐสมาชิก เป็นผลให้กฎหมายเกี่ยวกับผลิตผลทางการเกษตร การขนส่ง กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ และนโยบายอื่นๆ สามารถบังคับใช้โดยตรง (direct applicable) โดยศาลของรัฐสมาชิก จึงถือว่าศาลภายในของรัฐสมาชิกเป็นศาลทั่วไปของสหภาพยุโรป ส่วนศาลยุติธรรมยุโรปถือเป็นศาลพิเศษที่มีอำนาจพิเศษในการพิจารณาคดีตามที่ให้อำนาจไว้ เช่น คดีที่เพิ่งตัดสินเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ เกี่ยวกับหญิงคนหนึ่งซึ่งต้องเลิกทำงานเนื่องจากตั้งครรภ์ หญิงคนนี้จะถูกจัดอยู่

ในคำนิยามของคำว่า “แรงงาน” และจะได้รับความคุ้มครองตามหลักการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีหรือไม่ เงื่อนไขในการพิจารณาคือ ต้องพิจารณาความสามารถในการหางานและความสามารถในการรับจ้างงาน ศาลยุติธรรมยุโรปตัดสินว่า ถ้าหญิงคนนี้กลับไปทำงานที่เดิมหรือหางานใหม่ภายในระยะเวลาที่สมเหตุสมผลภายหลังให้กำเนิดบุตรแล้ว หญิงคนดังกล่าวย่อมอยู่ในคำนิยามของคำว่า “แรงงาน” ภายใต้กฎหมายสหภาพยุโรป และมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือจากประเทศอังกฤษ ในคดีนี้ศาลฎีกาประเทศอังกฤษส่งปัญหาให้ศาลยุติธรรมยุโรปตีความ ศาลยุติธรรมยุโรปตีความแล้วส่งกลับไปให้ศาลฎีกาประเทศอังกฤษตัดสินคดี

๔.๒ ศาลยุติธรรมยุโรป

เขตอำนาจเฉพาะเจาะจงของศาลยุติธรรมยุโรปเป็นไปตาม **มาตรา ๒๖๗** ของสนธิสัญญา TFEU (Treaties on the Functioning of the European Union) ที่ให้อำนาจศาลยุติธรรมยุโรปตอบข้อซักถามเบื้องต้น (Preliminary Ruling) ที่ศาลภายในของแต่ละประเทศส่งมา โดยมาตรา ๒๖๗ บัญญัติว่า ศาลล่างหรือศาลสูงสุดของ รัฐสมาชิกจะต้องส่งข้อซักถามเกี่ยวกับการตีความกฎหมายสหภาพยุโรป ความมีอยู่และการบังคับใช้พระราชบัญญัติของสหภาพยุโรป ไปยังศาลยุติธรรมยุโรปเพื่อให้ศาลยุติธรรมยุโรปตีความ

การตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคลภายใต้กฎหมายสหภาพยุโรปเห็นได้ชัดในคดี **Van Gend en Loos** ซึ่งศาลยุติธรรมยุโรปอธิบายว่า กฎหมายสหภาพยุโรปมีผลโดยตรงต่อปัจเจกบุคคล และในคดี **Costa Enel** ซึ่งศาลยุติธรรมยุโรปอธิบายถึงความเป็นกฎหมายสูงสุดของกฎหมายสหภาพยุโรปโดยอยู่เหนือกฎหมายภายในของรัฐสมาชิก

ศาลยุติธรรมยุโรป ยังมีหน้าที่สอดส่องดูแลการตีความและการบังคับใช้ของสนธิสัญญาให้อยู่ภายใต้หลักนิติธรรม

มาตรา ๑๙ แห่งสนธิสัญญา TEU (Treaty on European Union) กล่าวถึง ศาล ๓ ประเภท คือ ศาลยุติธรรมยุโรป (European Court of Justice) ศาลทั่วไป (General Court of the European Union) และศาลเจ้าหน้าที่ (Specialised Staff Court of the European Union)

หน้าที่หลักของศาลยุติธรรม ยุโรปเป็นไปตามมาตรา ๔๗ แห่งกฎบัตรว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของสหภาพยุโรป ซึ่งกล่าวถึงสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมภายในกรอบเวลาที่สมเหตุสมผลโดยองค์คณะผู้พิพากษาซึ่ง มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง เทียบเคียงได้กับสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมตามบทบัญญัติมาตรา ๖ แห่งกฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนยุโรป

ศาลยุติธรรมยุโรป ประกอบด้วย ผู้พิพากษา ๒๘ คน และ Advocate General ๙ คน ซึ่งจะต้องเป็นอิสระและมาจากศาลสูงสุดของรัฐสมาชิก ผู้ได้รับการเสนอชื่อจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบจากคณะกรรมการ สำหรับ Advocate General เป็นผู้มีบทบาทในการให้ความเห็นเกี่ยวกับคดีก่อนมีการพิจารณาและพิพากษาคดี แต่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนไม่จำเป็นต้องผูกพันกับความเห็นของ Advocate General

มาตรา ๒๕๓ แห่งสนธิสัญญา TFEU บัญญัติว่า ผู้พิพากษาทั้ง ๒๘ คน และ Advocate General อีก ๙ คน ของศาลยุติธรรมยุโรปถูกแต่งตั้งจากแต่ละรัฐสมาชิกซึ่งคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติจะดำรงตำแหน่งในศาลสูงสุดของแต่ละประเทศ และเป็นผู้มีชื่อเสียงเรื่องความเป็นกลาง

ศาลทั่วไป (General Court of the European Union) ประกอบด้วย ผู้พิพากษาอย่างน้อย ๒๘ คน ซึ่งจะต้องมีความเป็นอิสระและมาจากศาลสูงของรัฐสมาชิก ผู้ได้รับการเสนอชื่อจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบจากคณะกรรมการ โดยมาตรา ๒๕๔ แห่ง

สนธิสัญญา TFEU บัญญัติว่า ผู้พิพากษาทั้ง ๒๘ คน ของศาลทั่วไปถูกแต่งตั้งจากแต่ละ รัฐสมาชิก ซึ่งคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติดำรงตำแหน่งในศาลสูงของแต่ละประเทศ และเป็นผู้มีชื่อเสียงเรื่องความเป็นกลาง

สนธิสัญญาลิสบอนกำหนดให้มีคณะกรรมการไต่สวนพิเศษ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครที่แต่ละ รัฐสมาชิก เสนอชื่อ มา แม้ความเห็นของคณะกรรมการไต่สวนพิเศษไม่มีผลผูกพัน แต่คณะกรรมการไต่สวนพิเศษมีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเหมาะสม จนถึงปัจจุบันมีผู้สมัครที่ถูกเสนอชื่อโดย รัฐสมาชิก แต่ถูกคณะกรรมการไต่สวนพิเศษปฏิเสธ ๕ กรณี ซึ่งบาง รัฐเห็นว่าความเห็นของ คณะกรรมการไต่สวนพิเศษ เป็นเพียงคำแนะนำเท่านั้น รัฐจึงยังคงยืนยันให้ผู้สมัครที่ตนเองเสนอชื่อได้รับการแต่งตั้ง แต่ ปรากฏว่ารัฐสมาชิกอื่นไม่เห็นด้วยและจัดการให้ รัฐนั้นเสนอชื่อ บุคคลใหม่ ด้วยเหตุนี้ รัฐสมาชิกจึงต้องเสนอ บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดเข้าดำรงตำแหน่ง

ศาลเจ้าหน้าที่ (Specialised Staff Court of the EU) ประกอบด้วย ผู้พิพากษา ๗ คน กระบวนการคัดเลือกเป็นไปโดยอิสระ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสมัครเข้ารับการคัดเลือกได้ คณะมนตรียุโรปเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเขาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในศาลเจ้าหน้าที่ รวมถึงตรวจสอบการจัดสรรผู้ดำรงตำแหน่งให้เท่าเทียมกันในสหภาพยุโรป

มาตรา ๑๙ แห่งสนธิสัญญา TEU แบ่ง ประเภทคดีที่ขึ้นสู่ศาลยุติธรรมยุโรปไว้ ๓ ประเภท ได้แก่

๑. คดีที่ รัฐสมาชิก สถาบันในสหภาพยุโรป เช่น คณะกรรมาธิการ คณะมนตรีรัฐสภายุโรป ธนาคารกลางยุโรป บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ยื่นฟ้องระหว่างกันเอง หรือฟ้องหน่วยงานอื่น คดีประเภทนี้จัดเป็นคดีหลักของศาลยุติธรรมยุโรป (Direct Actions)

๒. คดีตอบข้อซักถามของรัฐสมาชิก (Reference for Preliminary Rulings)

๓. คดีอื่นตามที่สนธิสัญญากำหนด

ศาลยุติธรรมยุโรปมีหน้าที่รับผิดชอบตอบข้อซักถามของรัฐสมาชิก คดีที่อุทธรณ์จากศาลทั่วไป รวมถึงคดีที่มีการกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดสนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรป หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญยุโรป

ศาลทั่วไปมีหน้าที่รับผิดชอบคดีประเภท Direct Actions โดยมีลักษณะเป็นศาลชั้นต้นของคดีประเภทดังกล่าว คำพิพากษาของศาลทั่วไปอาจถูกอุทธรณ์เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายต่อศาลยุติธรรมยุโรปได้ มีบางกรณีที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่าศาลทั่วไปใช้กฎหมายไม่ถูกต้อง ศาลสูงหรือศาลยุติธรรมยุโรปจะรับอุทธรณ์ไว้พิจารณา เช่นเดียวกับกรณีที่ศาลภายในของรัฐสมาชิกซักถามไปยังศาลยุติธรรมยุโรปว่าจะนำกฎหมายฉบับใดมาใช้บังคับกับคดี ซึ่งไม่ใช่การอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลเจ้าหน้าที่มีหน้าที่รับผิดชอบคดีที่เจ้าหน้าที่ในสถาบันของสหภาพยุโรปยื่นฟ้องสถาบันของสหภาพยุโรป โดยคำพิพากษาของศาลเจ้าหน้าที่อาจถูกอุทธรณ์เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายไปยังศาลทั่วไปได้ และในกรณีนี้คำพิพากษาของศาลทั่วไปจะเป็นที่สุด

จากหลักการเรื่องตลาดภายใน หรือหลักการเคลื่อนย้ายโดยเสรี ๔ ประการ อาจมีประเด็นปัญหาเรื่องการออกหมายจับของศาลยุติธรรมยุโรป ว่า ศาลภายในของรัฐสมาชิกอาจร้องขอให้ศาลภายในของอีก รัฐสมาชิกหนึ่งยอมรับและปฏิบัติตามหมายจับดังกล่าวได้หรือไม่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการและมีคำถามไปสู่ศาลยุติธรรมยุโรปมากมาย **ในคดีอัลคาแบร์** ศาลยุติธรรมยุโรป ยืนยันว่า รัฐสมาชิกต้องบังคับใช้กฎบัตรว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องต่างๆ กฎบัตรดังกล่าวไม่ได้ถูกบังคับใช้เฉพาะ ในเชิงนโยบายเท่านั้น แต่ยังใช้บังคับกับการ

เคลื่อนย้ายโดยเสรีซึ่งรวมถึงการเคลื่อนย้ายโดยเสรีของการให้บริการด้วย แต่จะไม่ใช้บังคับในพื้นที่นอกสหภาพยุโรป

ศาลยุติธรรมยุโรปมีเขตอำนาจในเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ การลี้ภัย การเข้าเมือง ความเป็นพลเมืองยุโรป กฎหมายผู้บริโภครวม ข้อตกลงการบังคับตามคำพิพากษา การออกหมายจับ และศาลยุติธรรมยุโรปมีบทบาทในฐานะผู้ชี้ขาดเรื่องรัฐธรรมนูญยุโรป เช่น ในคดี Pringle ซึ่งถูกเสนอโดยศาลประเทศไอร์แลนด์ มีความพยายามที่จะขัดขวางไม่ให้รัฐสภาไอร์แลนด์ให้สัตยาบันสนธิสัญญาว่าด้วยการธนาคารด้วยเหตุผลบางประการเกี่ยวกับการตีความสนธิสัญญาว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของสหภาพยุโรป ศาลฎีกาไอร์แลนด์จึงส่งข้อซักถามนี้ไปให้ศาลยุติธรรมยุโรปตีความและศาลยุติธรรมยุโรปตีความว่าต้องตัดสินให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม นอกจากนี้ศาลยุติธรรมยุโรปยังมีเขตอำนาจในคดีที่ปัจเจกบุคคล รัฐสมาชิก คณะมนตรีในฐานะผู้ปกป้องสนธิสัญญา หรือ คณะกรรมการยุติธรรมยุโรปฟ้องรัฐสมาชิกในกรณีที่มีการละเมิดสนธิสัญญาของสหภาพยุโรปด้วย

ในคดีสำคัญเกี่ยวกับ ประเทศ อังการี รัฐบาลฮังการีออกกฎหมายใหม่จำกัดอายุของผู้พิพากษาศาลฎีกาฮังการีว่าต้องไม่เกิน ๖๕ ปี แม้จะเป็นมุมมองทางการเมือง แต่ยังมีประเด็นเรื่องความเป็นอิสระและความเป็นกลาง ซึ่งศาลยุติธรรมยุโรปและคณะกรรมการยุติธรรมยุโรปวินิจฉัยว่ากรณีนี้เป็นการเลือกปฏิบัติทางอายุ จึงไม่อนุญาตให้กระทำ

นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ มีคดีที่ศาลยุติธรรมยุโรปตัดสินเกี่ยวกับประเทศสเปน ตามที่คณะกรรมการยุติธรรมยุโรปอ้างว่า ประเทศสเปนไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล ยุติธรรมยุโรปที่เคยตัดสินว่า ให้ประเทศสเปนคืนเงินให้แก่บุคคลที่เคยไปเก็บเงินมา คณะกรรมการยุติธรรมยุโรปจึงมีคำสั่งให้ประเทศสเปนจ่ายเงินค่าปรับ ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ ยูโร ให้แก่คณะกรรมการ ยุโรปเพื่อนำเข้าเป็นงบประมาณของสหภาพยุโรป หรือ ในคดีไมโครซอฟท์ซึ่งคณะกรรมการยุติธรรมยุโรปเห็นว่าบริษัทไมโครซอฟท์ละเมิดกฎหมายว่าด้วยการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด ต้องจ่ายค่าปรับ

๕๐๐ ,๐๐๐ ,๐๐๐ ยูโร แต่บริษัทไมโครซอฟท์ไม่เห็นด้วยและมีการอุทธรณ์คำสั่งของ คณะกรรมาธิการยุโรปไปยังศาลทั่วไป

ในประเด็นเรื่องการช่วยเหลือ ของรัฐ (State Aid) ช่วงที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องเสนอแผนหรือวิธีการแก้ปัญหาให้คณะกรรมาธิการยุโรปพิจารณา เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์มีแผนว่าจะช่วยเหลือธนาคารไอเอ็นจี แต่ธนาคารจะต้องมีการปรับ โครงสร้างธุรกิจให้เล็กลงและสามารถบริหารจัดการได้มากขึ้น ซึ่งธนาคารไอเอ็นจีไม่ยอมรับและ เสนอเรื่องไปยังศาลทั่วไป หรือในคดีบริษัทอินเทล ซึ่งเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ด้านคอมพิวเตอร์ถูก กล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายว่าด้วยการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด คณะกรรมาธิการยุโรปมีคำสั่งให้ บริษัทอินเทลชำระค่าปรับ ๑ ,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ ยูโร ต่อมาศาลทั่วไปมีคำพิพากษาว่าคำสั่งหรือ คำวินิจฉัยของคณะกรรมาธิการยุโรปชอบแล้ว

หน้าที่หลักของศาลทั่วไปคือ การตัดสินคดีเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า เงิน ช่วยเหลือของรัฐ และอื่นๆ เช่น ในคดีเกี่ยวกับการยึดอายุทรัพย์สินของผู้ต้องสงสัยว่าเป็น ผู้ก่อการร้าย เช่น ในคดีคาคี (Kadi Case) คดีเครื่องหมายการค้ายุโรป คำร้องขอเข้าถึงข้อมูล เอกสารของบุคคลใดก็ตาม ไม่ว่าจะป็นนักหนังสือพิมพ์ นักวิทยาศาสตร์ หรือองค์กรหนึ่ง สามารถ ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมาธิการยุโรปให้เปิดเผยข้อมูลหรือเอกสารซึ่งอยู่ในความครอบครองของ สถาบันของสหภาพยุโรป

ในปี ๒๕๕๖ ศาลยุติธรรมยุโรปมีคดีฟ้องใหม่ประมาณ ๗๐๐ คดี และทุกคดีมีการ พิจารณาในปีเดียวกัน จึงไม่มีโอกาสทำคดีที่ค้างจากปีก่อน ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ คดี

ศาลทั่วไปมีคดีฟ้องใหม่ประมาณ ๗๐๐ คดี เช่นกัน แต่มีคดีที่ค้างพิจารณา ประมาณ ๑,๐๐๐ คดี

มีคำถามว่าศาลยุติธรรมยุโรปมีวิธีจัดการกับคดีจำนวนมาก ได้อย่างไรในเมื่อมีจำนวนผู้พิพากษาเพียง ๒๘ คน แม้จำนวนผู้พิพากษา จะมีเพียง ๒๘ คน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล ถือว่าศาลยุติธรรมยุโรปจัดการคดีได้รวดเร็ว คำขอให้ตอบข้อซักถาม (Preliminary Ruling) ใช้เวลาพิจารณาประมาณ ๑๖ เดือน อาจจะเป็นระยะเวลาที่นาน แต่ถือว่าใช้เวลาสั้นลงมากถ้าเปรียบเทียบกับในอดีต ดังนั้นจึงไม่มีความคิดเรื่องการเพิ่มจำนวนผู้พิพากษา แต่สำหรับศาลทั่วไป คดีเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า กฎหมายการช่วยเหลือรัฐ หรือคดีใหญ่อื่นๆ มีเอกสารจำนวนมาก บางคดีมีถึง ๑๐,๐๐๐ หน้า และต้องมีการแปลเอกสารจากภาษาราชการหนึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งคือ ภาษาฝรั่งเศส โดยในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๖๐ ภาษาฝรั่งเศสถูกเลือกใช้เป็นภาษากลางในการพิจารณาคดี เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศเยอรมนียังไม่เป็นประเทศมหาอำนาจ ประเทศเนเธอร์แลนด์ก็เล็กเกินไป ส่วนประเทศอังกฤษก็ยังไม่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ ประเทศอังกฤษเพิ่งจะเข้าร่วมกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปใน ค.ศ. ๑๙๗๓ องค์กรต่างๆ ในสถาบันของสหภาพยุโรปจึงคุ้นเคยกับการใช้ภาษาฝรั่งเศส ผู้พิพากษาทุกคนเรียนภาษาฝรั่งเศส เอกสารและการดำเนินกระบวนการต้องทำในภาษาฝรั่งเศส แม้ว่าภาษาอังกฤษจะมีบทบาทสำคัญในการประชุมคณะกรรมการ คณะมนตรี รัฐสภายุโรป แต่ในศาล ภาษาฝรั่งเศสยังคงมีบทบาทมากที่สุด ดังนั้นสำหรับผู้พิพากษาใหม่ที่มาจากประเทศที่ไม่คุ้นเคยกับภาษาฝรั่งเศสจึงต้องใช้เวลามากในการปรับตัว

ในศาลทั่วไป องค์กรคณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษา ๓ คน หรืออาจจะมีมากกว่านั้น ในบรรดาผู้พิพากษาทั้ง ๒๘ คนนั้นจะ มีการเลือกประธานศาลทุกๆ ๓ ปี และเลือกหัวหน้าคณะด้วย โดยปกติจะพิจารณาคดีด้วยองค์กรคณะ ๓ คน เว้นแต่คดีที่มีความสำคัญ ผู้พิพากษาในองค์กรคณะนั้นอาจเรียกให้ผู้พิพากษาจากองค์กรคณะอื่นมาร่วมพิจารณาเป็นองค์กรคณะ ๕ คน หรือองค์กรคณะ ๑๕ คน เมื่อมีคดีเสนอมาศาล ประธานศาล จะเป็นผู้พิจารณาว่าจะให้องค์กรคณะใดเป็นผู้รับผิดชอบคดีนั้น มีลักษณะเป็นการจ่ายคดีเวียน (Tour de Role) ให้คณะต่างๆ

ตามเลขที่ที่รับคำฟ้อง เมื่อคดีเข้าสู่คณะ หัวหน้าคณะจะพิจารณาเวียนจ่ายสำนวนให้ผู้พิพากษาในคณะ ซึ่งลักษณะการจ่ายสำนวนเช่นนี้จะเป็นกลาง ประธานศาลไม่อาจเลือกจ่ายสำนวนตามอำเภอใจ แต่ในศาลยุติธรรมยุโรปนั้นแตกต่างไปคือ เมื่อมีคดียื่นเข้ามา ประธานศาลจะจ่ายสำนวนให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน (Judge Rapporteur) ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะตรวจสอบสำนวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเสนอต่อที่ประชุมทั่วไปของศาลซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาทั้ง ๒๘ คน ในทุกวันอังคาร เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะเสนอข้อเท็จจริงเบื้องต้นของคดีและความเห็นต่อรูปคดี และเสนอว่าคดีนี้ควรได้รับการพิจารณาโดยองค์คณะผู้พิพากษา ๓ คน ๕ คน ๑๕ คน (grand chamber) หรือ ๒๘ คน (full court) เช่น ในคดีอัลคาแบร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎบัตรว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐาน ถูกพิจารณาโดยองค์คณะผู้พิพากษา ๑๕ คน เหตุที่การจ่ายสำนวนของศาลยุติธรรมยุโรปเป็นไปในลักษณะดังกล่าวเนื่องจากศาลยุติธรรมยุโรปมีหน้าที่ในการตีความกฎหมาย การจ่ายสำนวนจึงถูกออกแบบให้เหมาะสมกับรูปแบบของคดีซึ่งอาจมีความสำคัญแตกต่างกันไป เช่น ในคดีเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญจะถูกพิจารณาและตัดสินโดยองค์คณะผู้พิพากษา ๒๘ คน

ผู้รับผิดชอบในการร่างคำพิพากษา ก็คือ เจ้าของสำนวน (Judge Rapporteur) ซึ่งเป็นผู้เตรียมคดีและเสนอมาตรการที่จะใช้กับคดีนั้น แล้วผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะจัดทำรายงานภายในเพื่อนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของคดีนั้นๆ เมื่อสืบพยานแล้วเสร็จ ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจะจัดเตรียมร่างคำพิพากษาเพื่ออภิปรายกับผู้พิพากษาในคณะ เมื่อประชุมปรึกษากันแล้ว ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนก็จะเป็นผู้เขียนคำพิพากษา โดยจะต้องเป็นไปตามมติของที่ประชุมองค์คณะ บางกรณีผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะอาจมีความเห็นที่แตกต่างจากผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนและอาจขอให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเขียนคำพิพากษาที่มีผลแตกต่างจากความเห็นของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนก็ได้

ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมยุโรปมีผู้ช่วย ๔ คน ส่วนผู้พิพากษาในศาลทั่วไปมีผู้ช่วย ๓ คน ผู้ช่วยเหล่านี้ทำหน้าที่ค้นหาข้อกฎหมาย จัดเตรียมเอกสารหรือแม้กระทั่งเตรียมร่าง คำพิพากษา แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในชั้นปรึกษาเพื่อออกคำพิพากษา การปรึกษาเพื่อออก คำพิพากษาเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาเท่านั้น ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนทุกคนจะต้องยืนยันในผล ของคำพิพากษาของตนต่อหน้าสมาชิกในองค์คณะ และผู้พิพากษาที่มีอาวุโสน้อยที่สุดในองค์คณะ จะต้องเริ่มเสนอความเห็นของตนก่อน เรียงตามอาวุโส และหัวหน้าคณะจะเป็นผู้เสนอความเห็น เป็นคนสุดท้าย อาวุโสของผู้พิพากษาจะพิจารณาจากอายุงานที่เข้าดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา

ในการพิจารณาว่าจะให้ผู้พิพากษาคนใดเป็นเจ้าของสำนวน ศาลยุติธรรมยุโรปจะมี บัญชีรายชื่อผู้พิพากษาเรียงตามอาวุโส เมื่อมีคดีเข้ามาก็จะจ่ายให้ผู้พิพากษาตามบัญชีนั้นเป็น ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน เช่น คดีที่ ๑ จ่ายให้ผู้พิพากษาคนที่ ๑ เป็นเจ้าของสำนวน คดีที่ ๒ จ่าย ให้ผู้พิพากษาคนที่ ๒ เป็นเจ้าของสำนวน แต่มีข้อยกเว้นคือ หากประธานศาลพิจารณาแล้วว่าคดีที่ เข้ามาใหม่นั้นคล้ายคลึงกับคดีที่พิจารณาอยู่ก่อนแล้วหรือเป็นคดีที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน ประธานศาลก็อาจจ่ายคดีนั้นให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนที่รับผิดชอบคดีก่อนเป็นผู้รับผิดชอบคดี ใหม่ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องของการบริหารจัดการให้ประหยัดแรงงาน เป็นอย่างนี้เรื่อยไปจนกระทั่ง ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคนก่อนบริหารจัดการคดีไม่ไหว

ปัจจุบันผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมยุโรป ศาลทั่วไป และศาลเจ้าหน้าที่มี จำนวน ทั้งสิ้น ๖๓ คน และ Advocate General อีก ๙ คน

คดีในศาลทั่วไปส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับคดีที่ยื่นคัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการ ยุโรป เช่น คำสั่งเรื่องกฎหมายการแข่งขันทางการค้า เครื่องหมายการค้ากรณีที่ทำหน้าที่ปฏิเสธ ไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เมื่อศาลทั่วไปมีคำพิพากษาแล้ว คู่ความสามารถยื่นอุทธรณ์ ในปัญหาข้อกฎหมายต่อศาลยุติธรรมยุโรปได้

ศาลเจ้าหน้าที่ (Staff Court) มีหน้าที่รับผิดชอบคดีที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือสถาบันของสหภาพยุโรปยื่นฟ้อง เมื่อศาลเจ้าหน้าที่มีคำพิพากษาแล้ว คู่ความสามารถยื่นอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายต่อศาลทั่วไปเท่านั้น ไม่สามารถอุทธรณ์ไปยังศาลยุติธรรมยุโรป มีข้อยกเว้นประการเดียวคือ กรณีที่เป็นคดีสำคัญและมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสาธารณะ Advocate General อาจเสนอเรื่องให้ศาลยุติธรรมยุโรปปรับเรื่องไว้พิจารณา แต่กรณีดังกล่าวยังไม่เคยเกิดขึ้น

ในจำนวนคดีที่ศาลยุติธรรมยุโรปรับผิดชอบ ประมาณร้อยละ ๕๐ เป็นคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลทั่วไป และอีกร้อยละ ๕๐ เป็นคดีที่ตอบข้อซักถามศาลของรัฐสมาชิก รวมถึงคดีที่มีการกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดสนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรป หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญยุโรป

กระบวนการคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลเจ้าหน้าที่เป็นระบบเปิด เมื่อมีตำแหน่งว่างบุคคลใดที่มีคุณสมบัติก็สามารถสมัครเข้าดำรงตำแหน่งได้ คุณสมบัติดังกล่าวคือ ต้องมีความรู้ทางกฎหมาย มีประสบการณ์การทำงานในศาลภายใน รัฐสมาชิก มีความรู้ด้านกฎหมายแรงงาน จะมีคณะกรรมการคัดเลือกพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครและมีการกระจายตำแหน่งให้ทุกรัฐสมาชิก

ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมยุโรปและศาลทั่วไปมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี และอาจถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่ออีกวาระหนึ่งได้ ซึ่งเป็นระบบที่ ควรปรับปรุง เนื่องจากการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาควรเป็นตลอดชีวิต มิเช่นนั้นอาจเป็นหนทางให้ผู้พิพากษาพยายามตัดสินใจให้ประเทศของตนขึ้นชอบตนเองเพื่อที่จะได้รับการแต่งตั้งอีกวาระหนึ่งได้

ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมยุโรปสามารถตัดสินใจคดีที่เกี่ยวข้องกับประเทศของตนเองได้ เพราะมีระบบการจ่ายสำนวนให้แก่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน แล้วผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน จะร่วมประชุมและหารือกับองค์คณะ การจ่ายสำนวนมีระบบที่เป็นกลางอยู่แล้ว ดังนั้นจึงอาจรับผิดชอบคดีที่มาจากประเทศของตนเองหรือประเทศอื่นก็ได้ แต่ในอดีตไม่มีระบบการจ่ายสำนวน

อย่างไรปัจจุบัน จึงใช้วิธีให้ผู้พิพากษาจากประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี เป็นผู้ทำ เพราะเป็นผู้ที่
เข้าใจ และสามารถอธิบายปัญหาให้ แก่ผู้พิพากษา ท่านอื่นในองค์คณะเข้าใจได้ดีกว่า ผู้พิพากษา
ที่มาจากประเทศอื่น

.....

สำนักการต่างประเทศ

บทที่ ๕

เปรียบเทียบสหภาพยุโรปกับอาเซียน

สหภาพยุโรปและ อาเซียนมีลักษณะแตกต่างกันตั้งแต่กระบวนการรวมตัวกัน โดยสหภาพยุโรปมุ่งเน้นไปที่การรวมอำนาจอธิปไตยบางส่วนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน มีการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์ของ ๒๘ ประเทศ เน้นการเป็นตลาดเดียวที่ทำให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคล สินค้า การบริการ และทุนโดยเสรี มีกฎกติการองรับด้วยกฎหมายที่เข้มงวด อันเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติและการบังคับใช้ประชาคมเศรษฐกิจดังกล่าวผ่านทางองค์กรวินิจฉัยสั่งการ องค์กรตรวจสอบติดตาม และองค์กรระงับข้อพิพาท คณะมนตรีและสภายุโรป ประชาคมยุโรป และศาลยุติธรรมของประชาคมยุโรปตามลำดับ ซึ่งมีอำนาจเหนือรัฐสมาชิกเพื่อให้มั่นใจว่าสิทธิที่มีในตลาดภายในกลุ่มเป็นประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกทั้งหมดไปจนถึงประชาชนของประเทศนั้นๆ มีผลให้การตัดสินใจและการดำเนินการสามารถทำได้ทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่กระบวนการรวมตัวกันขึ้นเป็นอาเซียนมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนตามแนวทางและหลักการที่ระบุไว้ในกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ประเทศสมาชิกมีความร่วมมือกันในลักษณะความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันโดยใช้หลักการฉันทามติ (Consensus) และหลักการในการไม่แทรกแซงก้าวก่ายกิจการภายในซึ่งกันและกัน เคารพในอธิปไตยของแต่ละประเทศสมาชิก ถึงกระนั้น อาเซียนก็มีองค์กรต่างๆ ภายใต้กรอบอาเซียน เพื่อให้การดำเนินการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจเกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น การประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่มสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะมนตรีประสานงานอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่มีแนวโน้มว่ากระบวนการตัดสินใจจะเป็นไปได้ช้าและบ่อยครั้งอาจไม่เป็นประโยชน์

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ตั้งเป้าว่าอาเซียนจะเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียว โดยจะมีการเปิดเสรี ๕ ด้าน คือ สินค้า บริการ

การลงทุน เงินทุน และแรงงาน ปัญหาว่าอาเซียนจะเปิดเสรี ๕ ด้านดังกล่าวได้จริงหรือไม่ มีนักวิเคราะห์เห็นว่าอย่างมากอาเซียนก็เปิดเสรีได้แต่การค้าและบริการ ยังไม่สามารถเปิดเสรีให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนและแรงงานได้อย่างเสรี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ โดยเปิดเสรีเฉพาะแรงงานมีฝีมือ ส่วนแรงงานไร้ฝีมือยังเปิดไม่ได้เพราะช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนห่างกันมาก ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสิงคโปร์กับประเทศเมียนมาร์ต่างกันมาก เมื่ออาเซียนไม่สามารถที่จะเปิดเสรีในเรื่องการเคลื่อนย้ายเงินทุนกับแรงงานได้ แล้วอาเซียนจะเป็นตลาดร่วมได้อย่างไร ในขณะที่สหภาพยุโรปเปิดเสรีได้หมดเพราะระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจไม่ต่างกันมาก

นอกจากนี้ สมาชิกสหภาพยุโรปไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นคู่แข่งทางเศรษฐกิจกัน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นพวกเดียวกัน มีอัตลักษณ์ร่วมกัน แต่อาเซียนไม่มีอัตลักษณ์ร่วม ประชากรอาเซียน ๖๐๐ ล้านคน ยังไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน เป็นชาวอาเซียนด้วยกัน ทั้งมีความรู้สึกว่าเป็นคู่แข่งทางเศรษฐกิจซึ่งกันและกัน มากกว่าที่จะเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ปัญหาสำคัญสำหรับอาเซียนจึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรอาเซียนถึงจะมีอัตลักษณ์ร่วม มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน เป็นชาวอาเซียนด้วยกัน และเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกัน

อาเซียนยังมีปัญหาความแตกต่างทั้งในระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ จึงทำให้อัตลักษณ์ร่วมเกิดขึ้นได้ยาก แต่สหภาพยุโรปได้เปรียบ เพราะประชากรส่วนใหญ่ทั้ง ๒๘ ประเทศ นับถือศาสนาเดียวกัน คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาเป็นตัวช่วยที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน นอกจากนั้นอารยธรรมก็เป็นตะวันตก ประวัติศาสตร์รากเหง้าเดียวกัน ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันสูง ภาษา เชื้อชาติใกล้เคียงกัน ระบบการเมืองเหมือนกัน เศรษฐกิจเหมือนกัน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวช่วยในการทำให้สหภาพยุโรปมีอัตลักษณ์ร่วมกันได้ แต่สำหรับอาเซียนมีทุกศาสนา ภาษาก็ต่างกัน สื่อสารกันไม่รู้เรื่อง วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ต่างกัน

ระบบการเมืองต่างกัน การจะสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และเป็น
หุ้นส่วนทางเศรษฐกิจมากกว่าการเป็นคู่แข่งกัน จึงจำเป็นต้องใช้เวลา

อาเซียนควรถือสหภาพยุโรปเป็นต้นแบบ เพราะต้องยอมรับว่า สหภาพยุโรปเป็น
องค์กรความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่ประสบความสำเร็จที่สุดในโลก ไม่มีการรวมกลุ่มประเทศ
ไหนในโลกใดที่จะประสบความสำเร็จเท่ากับสหภาพยุโรป แม้การรวมกลุ่มของประเทศกำลัง
พัฒนา อาเซียนถือว่าอยู่ในแนวหน้า แต่ชัดเจนว่าสหภาพยุโรปไปไกลกว่าอาเซียนในเรื่องของ
ความร่วมมือ ในเรื่องการบูรณาการ เพราะฉะนั้นสหภาพยุโรปยังคงจะเป็นต้นแบบที่สำคัญ แต่
อาเซียนมีสิทธิที่จะเลือกเอาแต่ข้อดีของสหภาพยุโรปมาใช้ เช่นมีความร่วมมือที่เข้มข้น มี
สถาบันที่เข้มแข็ง มีการบูรณาการทั้งในเชิงลึกและในเชิงกว้าง ส่วนสิ่งที่สหภาพยุโรปไม่ดี เช่น
บทเรียนในเชิงลบเรื่องวิกฤติ Euro Zone วิกฤติเศรษฐกิจของ EU ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ EU
ถอยหลัง อาเซียนก็มีสิทธิในการเลือกที่จะปฏิเสธได้

.....

สำนักการ

บทที่ ๖

บทสรุป

การบูรณาการทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน เริ่มตั้งแต่เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) จนพัฒนาเป็นสหภาพศุลกากร (Customs Union) ซึ่งมีการบังคับใช้อัตราภาษีเดียวกัน รวมถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศเดียวกันต่อรัฐที่มีไม่ใช่สมาชิก หรือที่เรียกว่า Common External Trade Regimes ทำให้เกิดการขยายตัวของการผลิตทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ทำให้เกิดการลงทุนเพื่อให้แต่ละรัฐสามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตไม่ว่าจะเป็นแรงงาน ทุน หรืออื่นๆ ได้โดยเสรี ทำให้สหภาพยุโรปพัฒนาไปสู่การเป็นตลาดเดียว (Single or Common Market) ซึ่งกระบวนการนี้ใช้เวลา ๕ ปีระหว่าง ค.ศ. ๑๙๘๗-๑๙๙๒

ตลาดเดียวแห่งยุโรปทำให้ประชากรของรัฐสมาชิกสามารถเดินทางข้ามพรมแดนได้โดยไม่ต้องผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยผ่านนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษา การพัฒนา การแพทย์ และการฝึกอบรม มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของการจ้างงาน รัฐสมาชิกต้องปรับเปลี่ยนระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการเพื่อให้สอดคล้องกัน และในที่สุดเพื่อให้การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจไม่สร้างความบิดเบือนซึ่งกันและกัน สหภาพยุโรปจึงนำไปสู่การเป็นสหภาพทางเศรษฐกิจด้วยการกำหนดให้มีเงินสกุลเดียวกันที่เรียกว่า ยูโร (Euro) และมีนโยบายการจัดการเศรษฐกิจแบบเดียวกัน (Economic and Monetary Union)

แม้ว่าสหภาพยุโรปยังมีการกึ่งในการขจัดอุปสรรคทางเศรษฐกิจอยู่หลายประการ แต่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปที่ผ่านมานับว่าประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ

สหภาพยุโรปจึงพยายามพัฒนาไปสู่ขั้นต่อไปโดยจัดให้มีนโยบายร่วมทางด้านการเมืองในลักษณะที่เรียกว่า สหภาพทางการเมือง (Political Union)

สำหรับสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) นั้น แม้จะกำเนิดใน ค.ศ. ๑๙๖๗ หลังจากสหภาพยุโรปประมาณ ๑๐ ปี แต่เมื่อเปรียบเทียบกัน สหภาพยุโรปมีวิวัฒนาการที่รวดเร็วกว่าและเป็นรูปธรรมกว่า เพราะสหภาพยุโรปมีลักษณะเป็นองค์การเหนือรัฐ มีกลไกการถ่ายโอนอำนาจอธิปไตยบางส่วนจากรัฐสมาชิกไปยังสถาบันต่างๆ ของสหภาพยุโรปอย่างเป็นระบบและชัดเจน ทั้งยังมีระบบกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะและมีประสิทธิภาพในอันที่จะบังคับรัฐสมาชิกให้ต้องปฏิบัติตาม ในขณะที่อาเซียนมีองค์การเหนือรัฐและไม่มีระบบดังกล่าว การพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือแม้แต่ AEC (ASEAN Economic Community) ซึ่งมีจุดประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า ทุน และบริการ จึงยังขาดแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนโดยเฉพาะในเรื่องการระงับข้อพิพาทว่าจะมีการจัดองค์กรอย่างไร และจะมีสภาพบังคับกับรัฐสมาชิกได้เพียงใด อันเป็นเหตุผลว่าทำไมอาเซียนจึงเติบโตช้ากว่าสหภาพยุโรป

ในสหภาพยุโรปมีหน่วยงานด้านตุลาการสูงสุดคือ ศาลยุติธรรมยุโรป (European Court of Justice: ECJ) ซึ่งก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๑ อันเป็นผลมาจากการลงนามในสนธิสัญญาปารีส และพัฒนามาเป็นลำดับ จนกระทั่งสนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัม ค.ศ. ๑๙๙๗ ระบุให้ศาลยุติธรรมยุโรปมีอำนาจหน้าที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและแยกออกเป็นเอกเทศ ศาลยุติธรรมยุโรปนับเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพทางกฎหมายของสหภาพยุโรปและควบคุมให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามกฎหมายของสหภาพยุโรป คำตัดสินของศาลยุติธรรมยุโรปถือเป็นที่สุดและรัฐสมาชิกจะต้องเคารพและปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นไปตามหลัก “กฎหมายของประชาคมย่อมอยู่ในลำดับสูงสุด (Supremacy of Community Law)” ปัจจุบันศาลยุติธรรมยุโรปประกอบด้วยผู้พิพากษา

๑ คน จากแต่ละรัฐสมาชิก และ Advocate General อีก ๙ คน โดยมีที่ตั้งอยู่ ณ กรุง
ลักเซมเบิร์กซิตี ประเทศลักเซมเบิร์ก

.....

สำนักการต่างประเทศ

บรรณานุกรม

คำบรรยายของอาจารย์ Lisa Louwerse, Head of the European Law Group of the Institute for European Global Studies, University of Basel เรื่อง EU Internal Market Law เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ มหาวิทยาลัยไลเดิน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

คำบรรยายของอาจารย์ Hilde Cadenau, Lecturer of European Law, The Hague University of Applied Sciences เรื่อง Freedom of Establishment/ Free Movement of Services/ Free Movement of Capital เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ มหาวิทยาลัยไลเดิน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

คำบรรยายของอาจารย์ Arjen Meij, Former Judge and Chamber President at the General Court of the European Union ๑๙๙๘ – ๒๐๑๐ เรื่อง The Court of Justice of the European Union เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ มหาวิทยาลัยไลเดิน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

วิมลวรรณ ภัทโรตม และคณะ . บูรณาการสหภาพยุโรป. กรุงเทพฯ : ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

.....